

304438

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. I.

చెన్న పట్టణము 1915 సం॥ మార్చి నెల 25 వ తేది గురువారము

No. 325

నంపుటము. ౧.

రాక్షస నామ సంవత్సర శ్రవణ మాసము శుద్ధ పంచమి.

నంచిక 325

గమనింపుడు.

ఫోటో లెక్కలములు (బంగారు పోలీసులది) నెక్ట్ బ్యూస్, బ్లాక్ బస్, మొదలైన వాటిని కొద్దిరోజులవరకు చాక చేసినాము. నెక్ట్ బ్యూస్ రు 1-8-0 మొదలకొనిగలవు. బైస్ కలన్న మాదర్ రు 55-0-0 లు మొదలు కొని గలవు. హోమ్ రియములు అతిసరసము రు 17-8-0 మాత్రమే. (సా) సీమ పోయ్యలు 6-0-0 మొదలు రకములు గలవు. వాతనోప్పి తలనోప్పి పల్లవీపులకు వాణ్యమైన మందు బుడ్డి 6 అణాలుమాత్రమే. ప్రతియింట నుండవలసిది. గురువు లేక నే ఆనేకపాటలను హోమ్ రియముల వాయించనేర్చుడి రు 8 లు వెలగల కాకితో త్రెండు పుస్తకములు మాత్రము కొద్దిప్రతులున్నవి. గనుక యీసమయమున హోమ్ రియములను చెన్న పట్టణమునుండి మీ కేవలపులు కాకలవనను వెంటనే పంపగలము. ముందుగా ధరలను తెలుసుకొని గోరనవారు కష్టముకాదు వ్రాయకలెను.

మద్రాసు స్టార్లు సప్లయింగ్ ఏజెన్సీ
15 బ్రాడ్వే మద్రాసు.

గృహనిర్మాణములో అనవసరమైన వ్రయమును తగ్గింపుడు.
తేకుమానులు.

గృహము నిర్మించుటలో ముఖ్యమైన భర్తుకలపయే. అట్టి కలపకొనుటయందు కొంచెము జాగరూకతగా నుండిన చాలలాభము కలదు. వేయేల, మాదర్ గృహమునకు కావలసిన రంగూను తేకు కలప చిన్న కిటికీలమంచి దూలములువరకు పనికివచ్చు అన్ని రకములు; కమ్మలు, వాసములు, బల్లలు, దూలములు, పెద్దమానులు, చవుకగా దొరకును.

ఆర్. యస్. ఆర్. బటర్లెస్.

స్టీలుమాన్యు ఫలకము. రీపరుబర్లలు మొదలుగాగల వన్ని మరయితర మార్కుల పయన్న మద్రాసు ధరలకంటె తక్కువ. తెజవాడ, తెవాటి, బందరు గుంటూరు, బొప్పల తాలూకాలు నిజాము రాజ్యములో కొన్ని తాలూకామున్న మద్రాసుకంటె కాకివాడ, సామిపట్నము; రయిలుచాల్సీలు తక్కువ. కావలసినవారు యిట్లు వ్రాయుడు.

ఆచంట సుబ్బారాయుడుగారు.

కంట్రాక్టర్లు, కల్పన వ్రాసులు, కాకివాడ.

సుపీరియర్ లీవర్ జ్యూయల్స్ వాచ్.

గొలుసుతో నహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజి 0-4-0. దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారెంటీ గలదు.

ఈగడియారము దేవులమీద మాకంటెనే కేసు ఎజ్జెనిసిరా తొ నాడింపబడి యుండును. ఇది గొలుసు కందమై తలనీ మును, దెబ్బలొక్క అను గ్లాసు డోమునగలిగి మొరటువనులకు దగియుండును. పెట్టెమాత్రం భాగమున గ్యారంటీ చీటి అతి కించి యుండును. సీమ నుండి

మాత్ర తయారుచేయబడినది. కాన సెవరియొద్దను జక్కయి. ఒకరోక్కరును తీయుదురను తలంపుతో తక్కువ వెలనుంచి తిమి. చాల కాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప ధరగల గడియార మిదియొకటియేయని యనభవంబున చెలియును. ఇదిగల కనేక గడియారములు ఖర్చయి యోగ్యతొప్పకలదుల సంవి యొప్పుది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మా పట్టణమున కనేకులు కొని నందరించిరినన, శ్రమమాట లెందుకు? సుపీరియర్ వాచ్ కంటెసి, పోస్టువాళ్ళు సెంటి, మద్రాస్

క స్తూ రి

వివరములకు, కలరాకు, నంధికి, బాలింతోగములకు, వాతములకు, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారము కన్న ప్రేమమగుటచేతను నవనర సమయములందు దొరకుట చుస్తనము. మా డిపోయెంబలి కస్తూరియందు దివర వదానము తేనియును జీర్ణబడవు ఇంతవరకు మాతావు నుండి కొనిన వారల కీవిషయము తెలిసియున్నది కొనిన వారొకసారి కరీక్షించిన విషయము తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన కలితి కస్తూరిని గొని మోపవలెను. కలం 1-కి రూ. 80-0-0

ఆదిపచ్చి కాన లేక జున్ను

మలం 1 కి రూ. 3-4-0

గోరోజనము

మలం 1 కి రూ. 5-8-0

తా మ ర తై ల ము

మా తామర తైలము ఒక్కడెక్కడను ఆరు అంగులకు కొని నాలుగైదు పావులు వాచినచో డల తామర నిర్మూలమగును. నయము కాని యెడల మీ ఆరు అణాలు తిరిగి తీసికొన వచ్చును.

తేలు, నురద, ఏనుగుగజ్జ మొదలగువానికి మంచి మును. అనేక సంవత్సరములు, మాసములు జాధ పడినవారు దీనివలన తత్తణమే సుఖమును పొందిరి. వేలకు వేలు డబ్బాలు విక్రయము. వెల 1-కి 0, 6, 0 అమృతాంజనము డిపో, 108, కేరికోడ్, బొంబాయి 6, 7 కంబుశెట్టిపిఠి, మదరాస్.

యు ధ ధ చ రి త్ర ము

సంవత్సరాదినంచిక! సంవత్సరాదినంచిక!

ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆరవసంవత్సరాదినంచిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆసంచికయందు విద్యానంతరైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ సైన్యసేవ, ప్రాచీనప్రతీచి, దేశ చరిత్ర, సెనలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హీనజాత్యుద్ధరణము, యోగనిద్ర, ధీరాధాన, మహామృత్యు, శత్రురమిమాంస, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్ర మహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమునలే ప్రచురింపబడుచుండుటయొక్క నిపుడు లోకము నంతయును కలవరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సయిత మింకొందివిషయములతో ముద్రింపబడుచున్నది:-

1. జర్మని, ఫ్రాన్సు, రుష్యా, ఇంగ్లాండు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2 యుద్ధమునకు ప్రత్యక్ష కారణములు పరోక్ష కారణములు; 3 యుద్ధ వ్యూహములు, వాటిపటములు; 4 భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము వాటిపటములు; 5 మధ్యకల్ప నిర్మాణము వాటిపటములు; 6 నానారాజ్యముల సైన్యముల ఖిరింగుల పటములు; 7 రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంత్రుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8 యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధసామగ్రిల పటములు; 9 యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను వెలుపు 400 పటములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంధ్ర ప్రచురణములందపూర్వముగ నుండగలను. పెద్దయోగ్యతయందు 300 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తిశేషులైన లోకవిద్యా గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగులపటమున్ను చెప్పబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినను, ఆంధ్రపత్రిక సంతకార చందాదారులకు

వెల	0	8	0
అర్ధసంవత్సర	0	12	0
ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక పేమాసముల చందాదారులకు	1	0	0
ఇతరులకు	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ ననులుచేయవలెను
యుద్ధచరిత్రసంచికను బహుమతిగా రిప్పటినుండియును (చందాదారులును కానివారును) దరఖాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. ఆలస్యమైన యా శా ధింగము కలుగ వచ్చును. దిన వార్తపత్రిక చందాదారులకు లెగనన్ని ప్రతులుమాత్రము ముద్రింపబడుచున్నది.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తంబు శెట్టిపిఠి, మద్రాసు.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కలకత్తా.

5-వ వర్ధంత్యుత్సవము.

ఈనెల 20-న తారీఖున మచిలీపట్టణమునందలి ఆంధ్ర జాతీయ కళాశాలయొక్క వర్ధంత్యుత్సవము న్యాయమూర్తి శంకరశాస్త్రిగారి ఆధ్వర్యమున కలకత్తాలో భవనమునందు నైభవముతో జరిగెను. సుమారు రెండువేలమంది సభ్యులు సభాస్థానము నలంకరించిరి. గుంటూరు ఏలూరు నెలవార మొదలగు పట్టణములనుండియు చుట్టుప్రక్కల నుండు గ్రామములనుండియు పెద్దలనేకులు విచ్చేసి యుండిరి. ప్రాధరాజ్యమునండి శ్రీమతి సరోజినీ దేవిగారును ఆమెభర్తగారును మహారాష్ట్ర గోవిందరాజులు నాయుడు గారును విచ్చేసి సభ్యులకెంతయు సత్సహజనులైరి.

కలకత్తా మందిరము కేంద్రముగా నుండగా వస్త్రములతోడను రంగుకాగితములతోడను ధర్మవాక్యములతోడను మహాపురుషుల పటములతోడను చిత్రవిచిత్రముగ శృంగారమై యుండెను. సభ సుగ 4-30 గంటలకు ఉపనిషద్వాక్య గానముతో ప్రారంభమయెను. కలకత్తా సెక్రటరీ యగు పట్టాభి సతారామయ్యగారును ఆధ్యక్షులగు మామంతరావు గారును తమరిపోయిన చదివిరి. విద్యార్థులు తమయొక్క బహుమానములను శ్రీమతి సరోజినీ దేవియొక్క హస్తములనుండి పైకొనిరి. ఇందు ఆగేకమంది చేతిపనులయందు కాళిదాసును సంపాదించినందుకు బహుమతులను బడసినవారైరి.

విద్యార్థులు ఇంగ్లీషు తెలుగు భాషలయందు పఠనములును వస్త్రాభరణముగ చేసి సభ్యుల కానందమును కలుగజేసిరి. తరువాత శ్రీమతి సరోజినీదేవిగారు తమసహజ వక్తృత్వానై పుణ్యముతో సభాసమలేఖనల విందుగొల్పించు యానములయొక్క ధర్మములను గూర్చి యుపన్యసించిరి. శంకరశాస్త్రిగారు కలకత్తాలోద్భవమును క్షామించుచు యిట్టివిద్యావిధానమును ప్రోత్సహముచేయువలసినవిధానమును దేశమునందెల్లు అయియున్నదో విప్రులమైన యుపన్యాసమున దెలియపరచిరి. మరాఠీ యడవల్లి దక్షిణామూర్తిగారు 500 రూపాయల విరాళమును ప్రకటించిరి వంశమాతర గానముతోడ నాడినను సభ ముగిసెను.

పాఠశాలలకు రకుల ఆంధ్రోత్సవము.

[పురవాసి వర్ధమంది.]

ఈనెలకు వీరికెట్టిని కొట్టుకు పోయినదన్న సామితి మాగ్రామములో ఆపుడప్పుడు తిట్టయగు చుండును. మాగ్రామమున కర్తకసలమనియును, కోమల్లు ఏమి తదితరులమీ మూడు వంతుల జనము వర్తకమే జీవనముగ గలవారని చెప్పవచ్చును ఎక్కడ ఏవై పరిత్యము గలిగినను కలుగక పోయినను ఆసంతోషం కొంచెము ఎవరిచేరిలోపడినను ఏదోయొక విష్ణురస్యమూ పము చాలకమానదు. ఎవరైతే ఎక్కడనో బంగారాభారములో నల్లరిచేసినపుడు మాగ్రామచుట్టును పెద్దగాలిగోపురము వరకు వీధులవెంట కచ్చిపట్టు భావిం చి వర్తకులు పెక్కురు భయము పొందిరి. ఇప్పుటికిని ఆధ్యయు పూర్వముగ నశించినట్లు కనుపించదు. తరువాత మశూదికభయము తిట్టించి ఇప్పటివరకు ఆ నేక విధ ములవాదకలుగజేయుచున్నది. ప్రార్థకునిక ఎవరునుబయటకు రానడమలేదు. పులిపొడవుల మట్టియొక ఆందోళనముతట్టించెను. ఈవర్ధ మగ్రామాధికారు లొక టమకుప్రచురము చేయుట, ఆయంతెముకు మావర్తకులందరు మట్టియొక విధముగ నొకటికొనుట, ఒకరికెలియకుండ మరొకరికను వారివారి సరకులను కొంతగర్వ ధర్మత్వించి అస్మికము చేయుట, చిట్టి చివరకు బ్యాంకు ఏజంటుగారితో చెప్పట, ఆయెంటంటు గారు భీమవరం తాలూకాలో జమాబందీ చేయుచున్న మా గము కలక్టరు దొరవారి నోటీసు లోనికెచ్చుట, మా గ్రామాధికారుల వారు అతిత్వంతముగ అక్కడకు కలిపించుట, వారు వారికి తాలూకా అక్కినునంది కచ్చి నరీకర్మలను కనుపర్చుట, ఆ సరీకర్మలనుగంతులనే గ్రామములో వారు టమకుమూలముగ ప్రచురించినామని సంజాయిషీయట్లు, చిట్టిచివరకు ఇటువంటియొక వర్తకుల వ్యభాం దోరణమని సుబ్బికెచ్చిపోయి నిశ్చయించుట, నిశ్చిలిని మా గ్రామవర్తకులకు విలియమరుదేవి సబుకలక్టరుదొరవారు రుక్మిణిపుట్ట, గ్రామాధికారులు తిరుగావచ్చి ఈ సంగతుల కందరిని తెలియచేసి టట్టించెను. తరువాత మా వర్తకుల ఉంధోరణము కొంతగర్వ త్వము గాని పూర్వముగ నశించియు చెప్పు విలులేదు. సామయిన శాస్త్రాధ్యయలకు విరుద్ధమును చెప్పుట మనదేశములో నశి నావారముకాదు. ఒక్కొక్కపురా

ణమే వైష్ణవులు విష్ణుపరముగను, వైష్ణవులు శివపరముగను నగ్గముచెప్పుటలేదా? శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి బిల్లునుగురించి పూర్వచారపరామర్శలను సంఘసంస్కారమును వారివారి వాదముల కనుకూలముగ చెప్పుచుండుట మనము చూచుచున్నాము గదా! ఆ ప్రకారముగనే మావర్తకులు ఎవరికి తోచిన యధము వారాసరీకర్మలను చేసినారనిన ఆశ్చర్యమేమి? ప్రస్తుతము విశాఖాంధములో జరుగుచున్న యుద్ధభయముచేత బీదలు ఆంగ్లేయదేశమునకు చేరవకు భయము లేదనియు, ఏవర్తకులయిన వారి సరకులను అమ్ముటమను, పంపుటమను ఇచ్చ మున్న యెడల అట్టి వర్తకులను కొను ఆంగ్లేయ వర్తకులకు తాము తెలియచేసెదమనియు, ఆ సంగతి ఏవర్తకులుగాని తమ పేర వ్రాయవచ్చుననియు పరిశ్రమల డయిరక్టరుగారు ఈ సరీకర్మలను ప్రచురము చేయించిరట. గవర్న మెంటువారు ఈ మిషమిద నిజం సరకుల లీప్టులు తెప్పించుకొని ఆ సరకులన్నియు యుద్ధరంగమునకు పంపుదుగామా వర్తకులు పెద్దముచ్చేసి భయమంది, వారి సరకులను తక్కువ ధరలకయిన పరిభాగా చేయుటకు ప్రయత్నము చేయుచున్నారట!! ఇది కేవలము విరుద్ధవాక్యాభ్యాస మని చెప్పవచ్చును. డయిరక్టరు గారి యభిప్రాయము వర్తకుల సరకులు పరిభాగా చేయించి వర్తకాభివృద్ధిచేయుటకును వర్తకులకు లాభము చేయుటకుగాని మరియొకటి గానట్లు స్పష్టముగ కనుపించుచున్నది. ఇట్టి స్థితిలో మా వర్తకులు తత్తరపడుట మాధత్వమని చెప్పవచ్చి యున్నది. కనుక ఎవరికద్వంద్యుల నిల్వ సరకులున్నయెడల సదరు డయిరక్టరుగారికి తెలియపర్చి ఏ వర్తకులకయిన పరిభాగా చేయించుకొనుట జేయమని తెలియచేయుచున్నాను.

నెల్లూరి స్త్రీధరు గుమాస్తాల వేదగిరియాత్ర.

నూతన సంవత్సరము ప్రారంభమైనది. వసంతు డెల్ల ప్రదేశముల నలంకరించుచున్నాడు. నిన్నటిదినము పంచమి శనివారము విశ్రామదినము. నెల్లూరిలోని స్త్రీధరు గుమాస్తాలందరును ముందు జేసికొనిన యేర్పాటు ప్రకార ముదయము నాగుగుంటల కొకచోటజేరి తమ మిత్రులతోగలిసి జట్కూల నెక్కుసరికి నాడుగంటలాయెను. బండ్లుసాగెను. గుమ్మముల పరుగిడనాకంభించెను. బండ్లవాండ్లు కొరడాకర్రల బండ్ల చక్రములవైనదను “టంగు, టంగు” నని గుర్రములు మరింత పరుగిడసాగెను. అప్పుడు నూర్యోదయమగుచుండెను. పొగవలె నావరించుచున్నచుండు బాలశూర్య కిరణములచే పటాపంచలై పోవుచుండెను. ఎనిమిదిమైళ్ల దూరముననున్న శేదగిరికి చేరుబడినకోర్కె ఈ రాజధానిలో ప్రత్యక్షమైన వానిలో నొకటి. దీనికుత్తరమున పినాకిని నడియు దక్షిణమున సాగరమని చెప్ప నొప్పు పెద్దతటాకము చూపున కింపుగా గన్నట్లుచుండె. రోడ్డున కిరుకెలంకుల దాళపుత్తులు బాదలుతిరి శ్రీకృష్ణుని స్వామివారి యాలయమున కేగు భక్తుల గాపాడుటకై నిలువబెట్టబడిన భటులరిలి గానవచ్చెను. ఉదయమేగుం చాతిక గంటలకు బండ్లు స్వామివారికొండకొండ విడువబడెను. కొండకొండనుంచి వైసెనున్న స్వామివారి యాలయమునకు చేరుబడినకోర్కె మేమందరము ముస్మాతికమైలు నడచితిమి. ఆహా! స్పటికమువలె నిర్భయమైనకాంతి గలిగి మందమారతముచే వీచికల మెల్లమెల్లగా దమనాించి వచ్చువారికి స్వాగత మొసగు జలముగల కోనేటికటి దృష్టోచరమయ్యెను. దాని దరియంతరి దాని నానుకొని మరియొకటి కావచ్చెను. ఈవిధముగా నేడుకొనేరులు వరుసగా గానవచ్చెను. వీనికి దక్షిణమున స్వామివారిశాల యొకటియు పుష్పద్వానవనమున గలపు ఈ తోటలోని మనోరంజని గుండ్రరా పుష్పములు తమతావుల నెల్లెడల బ్రసరింపజేసి భక్తులహృదయముల మరింత నానందింపజేయుచుండెను. మర్కటములు గుంపులు గుంపులుగావచ్చి చింత మామిడి మొదలగు ఫలకృత్తులయై దుముకుచు. ప్రేలాడుచు, వెక్కిరించుచు దమయాప్రవర్తంబు తోగూడి ఫలముల భూమిచు దమ్ము బట్టుకొనుటకు వచ్చిన పాంశుల బెడరించుటకామనునట్లు వెరపులేక నలిపాపురము తో కిలకిలముచు జనుల తలలమీసాగా దుమిక పరగిడుచుండెను. వానికోర్కె జనులచ్చటచ్చట బియ్యము గుప్పలు బోసిపోవుచుండు. మేమచ్చటికి నెనిమిది గంటలకుజేరి సరోవరముల జలకమాకి సంధ్యాదికర్మల ఆరంభ యచ్చట లోకలు ఘంతువారిచే గట్టించబడిన సత్రములో ముందుగా జేయబడిన యేర్పాటు ప్రకారము ఫలాహారముల గ్రహించి యిచ్చానుసారముగ దిరుగ నారంభించితిమి. కొందరు వింతలజూడ నేగువారును, కొందరు దట్టముగ కలూదికృత్తులయైకడ చేరుబడిన తిన్నెలపై ధదువుకొనుచును, కొందరు గోపురములజాడ వెనువారును, కొందరు కోతులసభాపముల నవలోకించువారును

కొందరుచతురుక్కుబీట్లు పారాయణముచేయువారునై యుండిరి భోజనములయిన పిమ్మట మేమందరము విశ్రమించితిమి. కొంతతడవుకు దాళపుదంగ మాకోనియూది మనోహరనాదములు మమ్మెల్లర నొక్కచోట జేర్చును “రామదాసు”గారి చరిత్ర హరికథాకాలక్షేపము చేయుబడెను. నూర్యాస్తమయ కాలమున సంధ్యాదికార్యముల నిర్వర్తించి మేమందరము వారికేళ తాంబూల కర్పూర ధూపాదుల పల్లెరంబులనిడికొని అరమైలుయెత్తున కొండమీదనున్న స్వామివారిని దర్శించుట కేగితిమి. అప్పుడే మహాశైలవనముల బంసురంబ గు నంధకారమును బాప చంద్రికల వెదజల్లెడు మనోజ్ఞమూర్తి - తార కా నాధుడు మి భుక్తు మి భుక్తుమనుచు గగనంబున నగపడెను. వనశైలానుల విహారింపుప్రాణుల తిమిరకట్టమునుండి తొలగించి హృదయమునకు జల్లదనముగూర్చెడు బాంధవుడు కుముదబాంధవుడుగాక మరెవ్వడు గలడు. మేము కొండవైకి నొక్కొక్క మెట్టెక్కు నప్పటికిమాహృదయములు శ్రీకృష్ణసహస్రనామార్చియందొక్కొక్క మెట్టుచొప్పున లీనమైపోవుచుండెను. స్వామివారి మహాత్మలగూర్చి పలువిధముల ప్రసంగింపసాగిరి. “లక్ష్మీకృష్ణసహస్ర స్తోత్రములు పఠింపబడుచుండెను. వైలోత్తమభాగమునుండి ప్రాగ్విజ్ఞ జ్ఞానసప్తటికి రేరాజు శ్రమదీర్చుకొనుటకై విశ్రమింప బరచిన. తెల్లదుప్పటియా యనునట్లుమాహాతటాకము లోని నీరు కావచ్చెను. మేమందర మాలయములోని కేగితిమి. స్వామివారికి దులసీ పుష్పపూజల సర్వకునిచే జేయించితిమి. వాకిట మేళము మ్రోగుచుండె. అర్చకుడు ధూపములచేసి కర్పూరముకొని ఘంటాఘదంబు జేయుచు నీరాజనము నీయగొడగెను. ఆమనోహరమూర్తి యాకార మెల్లకు తేజోవంతమై యెన్నటికిని మరపురానికళల మాహృదయముల నెలకొల్పెను. కొందరు విగ్రహారాధనముల దూరదరు పరమాత్ముని కళలు సగుణరూపమున హృదయమున నాటుకొననిది నిరాకారు నిరామయుడు నిరంజనుడు నిర్వికల్పుడు సీత్యుని ధ్యానించుట మన తరమా? ఈతొట్టనలెనన్న కాలుచేతులతో నీటిని నెట్టకలయు ననవచ్చునుగాని యిదిచేయుట దుష్కరము. ఎక్కడో యొక మహాత్ముడు నిర్గుణ పాసనమున ముక్తిలేదిన మాత్రముననే మన కందరికి సులభమగునా? తరువాత మేము కొండదిగి భోజనముచేసి, రాత్రిరి బండ్లనెక్కి రెండుయామములంతరి స్వగృహములు చేరితిమి.

నెల్లూరు రామశర్మ.

The Kistna District Co-Operative Bank (Ltd.)
Masulipatam.

కృషాడిస్సిక్కు కో-ఆపరేటివ్ బ్యాంకు (లిమిటెడ్) బందరు
మూలధనము 1,00,000
భాగము 1-కి రు 100 చొ॥ 1000 భాగములు
ప్రస్తుతము వసూలు చేయదలచిన మూలధనము 50,000
వడ్డీకి దాచిఉంచుకొను వారికి (డిపాజిటు చేయువారికి)
6 మాసములు ఉంచుకొనె యెడల నూటికి 5000 రు 5 చొ॥
6 నెలలది 12 మాసముల వరకు 5, 500 చొ॥
1 సంవత్సరము అంతకువైస ఉంచుకొనె యెడల రు 6 చొ॥
వడ్డీ 6 మాసముల కొకపర్యాయ మివ్వబడును.
మద్రాసు గవర్న మెంటువారి నెం 1267 రు
ప్రకారము గవర్న మెంటు ఉద్యోగస్థులకుగాడ భాగములు ప్రస్తుతమివ్వచు. వడ్డీకి దాచిఉంచుకొన వచ్చును.
జంధ్యాల గౌరీనాథశాస్త్రి, ప్రసిడెంటు
చిన్నం రాజమన్ను, ఆనరికేక్రటరి

దేశోద్ధారకుడగు
గో కే చ రి త
ఈ స్వార్థశ్యాగ పవిత్ర చరిత్ర మిందు విపులముగా వర్ణించబడి యున్నది. భారతీయులకు - ముఖ్యముగ నాంధ్రులకు ఈ మహానీయు జాదర్య నీయును. గ్రంథ మచ్చుకొనున్నది. చదువదగినది.
హెచ్. వి. కృష్ణఅండు కో.
చింతాద్రిపేట, మదరాసు.

చెన్నపురి శాసనసభ.

ప్రభుత్వమువారి విషయమునందును ప్రాధాన్యము గా

1915-16 బడ్జెటులో కొత్త ప్రారంభపాఠశాలలను పెట్టించు నిమిత్తము 50 వేలను ప్రస్తుతమును పాఠశాలలలో పెద్దతరగుతులు పెట్టించునిమిత్తము 50 వేలను కంక్షను చేయబడిన సామ్యుల కథనముగా చేర్చబడవలయును" గతసంవత్సరమున తీర్మానమున గా. ప్రతిపాదించిరి. అప్పుడు లక్షరూపాయ లిరుకొరకు ప్రత్యేకింపబడునని దొరతనమువారు తెలుపుటచే తీర్మానము రద్దుపరుచుకొనబడినది. ఈబడ్జెటులో రాష్ట్ర పాఠశాలలకును బాలికాపాఠశాలలకును 89 వేలు ఏర్పరచబడినది. ప్రారంభపాఠశాలలకు ఇండియాదొరతనము వారేమియు నిచ్చియుండలేదు. కొత్త పాఠశాలలను పెట్టించుట అంశ్యము 7,96,000 మంది పిల్లలు రాజధానిలో 22,000 లో వరు ప్రైవేటి పాఠశాలలలో చదువుచున్నారు. వాంతకు ప్రైవేటి గ్రామములలో చదువుట కవకాశములేదు. అప్పుడు ప్రైవేటి పాఠశాలలు చాలతక్కువగా నున్నవి. కాన ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించి పాఠశాలల సౌకర్యముగచేసి విద్యాభివృద్ధిని కలిగింపవలెనని గా. సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారు ప్రతిపాదించిరి.

1915-16 లో సంవత్సరములలోను 8481000 వ్యయపరచబడినది. దీనిలో 18146930 ఇండియాదొరతనమువారిచేతికి. తక్కిన 16,67000 గాప్రైవేటిదొరతనమువారిచే వ్యయపరచబడినది. ప్రారంభ పాఠశాలల నిమిత్తము 2759000 నుండి 50,73000 వరకును వ్యయము పెచ్చింపబడినది. నుమారు 24 లక్షలు పెచ్చింపబడినది. ఇటు లుండగా దొరతనమువారు విద్యా విషయమున పొదుపు చేయుచున్నారనుట యసంభవము. 1915-16 లో కొత్త పాఠశాలలకు ధన మొసంగబడలేదుగాని దొరతనమువారి సహాయమున బొందుచున్న పాఠశాలలకు గ్రాంటులను పూర్తిగానిచ్చుటకు 2 లక్ష తేర్చుపడుచున్నది. ఇదివరకు దొరతనమువారిచేత పాఠశాలలకు సహాయము సరిగ్గాచేయకున్నారని ఈసభలో నుడువబడి యున్నందున ఇప్పుడు వారటుల సహాయము చేసినందుకు వారిని శేషట్టుట కవకాశములేదు. డి. పి. డబ్ల్యూ. లాభా ఖమ్మి లుగూడ చాల నవసరమైనవిగా నున్నవి. వానిలో 50 లక్షలు తగ్గించబడినవి. ఆదాయము తగ్గుచున్నది. డి. పి. డబ్ల్యూ. వ్యయము పెచ్చుచున్నది. అట్టిచో విద్యావిషయమున లోభ త్వము చూపబడవలెనని వ్యాఖ్యచేయుచు గారు. సాధ్యమగువరకును వ్యయపరచబడినది. అని గా. దివానుబహదూరు పి. రాజగోపాలాచార్యులుగారు నడిచిరి.

మేము దొరతనమువారి యదారభావమును ప్రశ్నించుటలేదు. మేము దీనికి దానికి సామ్యు ప్రత్యేకముగ నేర్పరచబడవలెనని కోరుచున్నాము. ప్రారంభవిద్య విషయమున జటిలితమేమియును జరిగియుండలేదు. గతవారము సంతకములలోను 696-1784-80-841 చొప్పున వరుసగా నాలుగెండ్లగాను కొత్తపాఠశాల తేర్చుపడుచున్నది. ఇది సంతృప్తికరమున నీలులేదు. ప్రభుత్వమువారు కొన్ని లక్షలను మాత్రమిచ్చిరి అని సభపయోగకరముగనే వ్యయపరచబడినది. ప్రారంభవిద్య నిమిత్తము లక్షరూపాయల నొసంగడమని నిరుడుచెప్పిరి. తమకువృద్ధిగలిగిన ధనమంతయును ప్రభుత్వమును పాఠశాలలమాత్రమే వినియోగపరుచుచు కొత్తపాఠశాలల నిమిత్తము తమ స్వాధీనమున లేని సామ్యు ప్రైవేటి సాధారణ పడుట నిరాధారపద్ధతియగును. ఈసంవత్సరము ఇండియా దొరతనమువారి వలన నెట్టిసహాయము నపేక్షించుట కవకాశములేదు. ఈసంవత్సరమున గూడ యుద్ధము జరిగినచో ముందుసంవత్సరము కరువు కలుగవచ్చును. అందువలన ముందుసంవత్సరముగూడ సేమియును ఇండియాదొరతనమువారి యర్హతలు. ఇటులెంతకాలము చేచియుండవలయును. కాననే మిత్రమును 2 లక్షలలో 1 లక్ష ప్రారంభ పాఠశాలలను కొత్తగా పెట్టించుట కొసంగుటని కోరితిమి. ప్రస్తుతమును పాఠశాలలకు సహాయము చేయదగినదే. ఏదో కొంతవిద్య పీరికిచ్చుట కవకాశ మేర్పడియున్నప్పుడు మరల వారికి సహాయము చేయుట యుత్తముగాదాయని ప్రతిపాదన కాప్రతిగారు నడిచిరి. తీర్మానము పీరిపోయినది. ఈవిషయముననే ప్రతిపాదించు నెంచిన తీర్మానమును రద్దుచేసికొనిరి.

పాఠశాలలలో వైద్యపరీక్ష.

పాఠశాలలలోని విద్యార్థులను వైద్యులచే పరీక్షచేయించు నిమిత్తము 10 వేలు ఏర్పరచవలెను. 1917 వ సంవత్సరమున ప్రభుత్వమువారు యాజమాన్యముక్రింద లండనులో

జరిగిన అంతర్జాతీయ మహాజనసభవారు దీని ప్రాముఖ్యతను నిర్దేశించి యున్నారు. ప్రారంభ పాఠశాలలో విద్యార్థులను చేర్చుకొనుటకు కొంచెము ముందుగాని ఆసమయమునగాని తరువాతగాని వైద్యపరీక్ష చేయబడవలయునని 1907 వ సంవత్సరము ఎడ్యుకేషన్ ఆక్టును మదరాసు బడియి. పార్సీ పాఠశాలలలో పరీక్షలు జరుగవలెనని పార్సీ సంఘమువారు నిర్ధారణచేసిరి 41 వేలమంది పిల్లలను పరీక్షించుటకు 52 వేలు వ్యయమగునని యూహించి ఇండియా మంత్రిగారి అనుమతిని గోరుచు బొంబాయి దొరతనమువారు వ్రాసియున్నారు. ధనలోపమనియును వైద్యులగిరినవారు తేరినియు తలదండ్రులకిందలి భావము గాగ్రహ్యము కాదనియును మిగతవచ్చును. 10 వేలతో వారంభింపవచ్చును. ప్రకటించిన యడలతగిన వైద్యులు దొరకకపోరు. నెకండర్ పాఠశాలలలో సీపర్వతి ప్రారంభించిచో కలిదండ్రుల యజ్ఞానమధురము. బొంబాయి దొరతనములవారుచేసిన దానిని మదరాసు దొరతనమువారు చేయకుండ మానరని తలంతునని గా. చి.వి. నరసింహాచార్యులుగారు నడిచిరి.

దొరతనము వారిదివరకే దీనివలంబించిన నిశ్చయించిరి. మొదటనిది చెన్నపురిలోనే పరీక్షించుటకు నిశ్చయించబడినది. మదరాసు కా కోర్పేషన్ వారు కొత్తగా పెట్టించిన పాఠశాలలలో అసిస్టెంట్లు సర్జను దక్షాగలవారిలో నిర్దిష్టము చేసియున్నానాచేత నీ పరీక్ష చేయుటకు నూచన లంగీకరింపబడినది ప్రస్తుతము ఇ. యస్. యస్. ఆఫీసు తనిఖీకింద నీపరీక్ష చేయించుట కట్టి ఆఫీసుకును సర్దుబాటుచేయలేని సర్జనుజనరలుగారిని. కలవులలో మెడికలుకాలేజీ ఆఫీసుకునని చేయగలుగును. పెద్దయందొగిచే పరీక్ష చేయించవలెనని ప్రభుత్వమువారికి తలపుగలుగు. దాని ఫలితమునుబట్టి ముందుసంగతి ఏర్పడగలదు. పాఠశాలలలో కారీకవ్యాధులమును నేర్చుటగూడ చాల ముఖ్యమని దొరతనమువారు నిశ్చయించిరి. దానికి ప్రత్యేక మొక అధికారిని నిశ్చయించిరి. అని గా. పి. రాజగోపాలాచారిగారు నడిచిరి. పిమ్మట నీ తీర్మానమును దీనినిబోలిన మంయోకతీర్మానమును రద్దుచేసికొనబడినది.

పట్టణనిర్మాణ సేవకవర్గము.

“పట్టణనిర్మాణ విషయములను పట్టణములను వెంపకము చేయు విషయములను గురించిన సలహాలను లోకలుబోర్డులకును మ్యూనిసిపాలిటీలకును తెలుపుట కొక యధికారిని సహాయోద్యోగులను నియమించ వలయుననియును అందులకుగ వ్యయముల నిమిత్తము 20 వేలు ఏర్పరచ వలయుననియును ఈసభవారు శ్రీగవర్నరుగారికి నూచించుచున్నారు.” అను తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు “ఇందులకు వలయుధనమునొసంగుట కవ్యము కాజాలదు. ప్రాధాన్యము గాడెనుగారి ప్రద్యోగోపన్యాసములవలన నీవిషయమునం దాసక్తి ఇచ్చుచుండినది. మ్యూనిసిపాలిటీలలో జరుపబడవలసినమార్గమునగున్న 1918 వరతనమువారు కొన్ని యింపుల నేర్పరచియున్నారు. కాని యా ప్రకారము ధనసహాయముచేయుటకును ఆకొగ్గనింపులను కొనసాగించుటకును అనుపపత్తి కలుగుటచే లోకలుబోర్డులు పట్టణమును విస్తరింపజేయుట యనువిషయమున మరొన్ని మార్పులతో కొన్ని నిబంధనల నేర్పరిచిరి. ప్రాధాన్యము గాడెనుగారు వెల్లడించిన యదారభావముల ననుసరించి పట్టణ నిర్మాణ విషయములనుగూర్చి పీతోభదేశము చేయదగిన యొకయధికారిని నియమించుట ప్రజలమేలునకును మిత్రవ్యయమునకునుగూడ హేతుభూతమగును. ఇప్పుడు కానిటర్ కమిషనరుగారి ప్లానులను పరిశీలించి దొరతనమువారికి పంపుచున్నారు. ప్రస్తుత మాయన గమనించు విషయములలో నూతనముగ బోధింపబడిన విషయములన్నియో గమనింపబడుటలేదని నేను నడిచిచో నది యాయన కగౌరవకరమని తలంపబడగూడదు. అన్ని తరగతుల ప్రజల సీతిగతులను బాగుగ తెలింగిన హౌడవోద్యోగుల కొకరికిదరికి తగిన యభ్యాసమొసంగినచో ప్రజల యభిప్రాయమును గుణ్యముగను వ్యయముధికములేకుండను పట్టణ నిర్మాణము కొనసాగగలదు. జిల్లాలో మ్యూనిసిపాలిటీలకు తగిన పిల్లలు లేవు. తగినపని వాండును తగిన యూహలను లేకుండుటచే నీపనులు చక్కగ నెరవేరుటలేదు” అని గా. మోచెర్ల రామచంద్రరావుగారు నడిచిరి.

ఈ తీర్మానమును దొరతనమువారు రంగీకరించినచో మ్యూనిసిపాలిటీవారు గూడ కొంత వ్యయమును భరింపుటకు సిద్ధముగా నున్నారని నుడువుచు గా. చి.వి. కే. రామనాథాచారిగారి తీర్మానమును బలపరిచిరి.

ప్రభుత్వమువారి విషయమునందును ప్రాధాన్యము గాడెనుగారు ప్రారంభించిన పనిని కొనసాగించుటయందును గల ప్రాముఖ్యతను బాగుగా గురించియున్నారు. చాల సమర్థుడగు నొక పట్టి నిర్మాతను ఇంగ్లాండు దేశమునుండి తీర్చింపుటకు ప్రభుత్వమువారు యాహించుచున్నారు గాని యుద్ధకారణమున ప్రస్తుత మట్టివారెవ్వరును చిక్కుట కవకాశములేదు. అంతవరకు నుపనికంత రామము కలుగకుండ లాంక మైరు గారి నందులకు నియమించుటకు దొరతనమువారు రంగీకరించిరి. ఆయన ఇటీవల ఫ్లోరెన్సులోను సన్ను డీవిషయమున చాల శ్రద్ధ వహించియున్నారు. ఇంగ్లాండునుండి ప్రజలును నచ్చువరకును లాంకమైరుగా రాపరి చూచెదరు. దీనికి కావలసిన సామ్యు సర్దుబాటుచేయుట కిచ్చిందిలేదుగాన దీనికి 20 వేలు వేరుగా నియనకర్తలేదని గా. శివస్వామయ్యగారు నడిచిరి. అంత గా. రామచంద్రరావుగారు తీర్మానమును రద్దుపరుచుకొనిరి.

సంచార వైద్యశాలలు.

“ఈరాజధానిలో సంచారవైద్యశాలలు నేర్పరచు నిమిత్తము 20 వేల నిప్పింపవలెను” అను తీర్మానమును ప్రతిపాదించుచు ప్రతిగ్రామమునను వైద్యశాల నెలకొల్పుటకు సాధ్యముగాదుగాన కొన్ని వైద్యశాలలను సంచారము చేయు పద్ధతి నేర్పరచినచో నట్టి లోపము చాలవరకు నివారణము కాగలదు. సంచారములలోని వైద్యశాలలు 70-80 గలవు. అవి యొక యూరనుండి మరొక యూరకి పోవుచున్నాకొక్కచోట 10 దినములుండి మందులిచ్చి మరొక యూరకి పోవుచుండును. ఇట్టివిధానము నొకటిదొరతనమువారికి విన్నవించితిమి గా. సర్జనుజనరలుగారుగూడ నాకెగించియున్నారునని గా. మోచెర్ల రామచంద్రరావుగారు నడిచిరి.

ఈవిషయమున సర్జను జనరలుగారు పంపినపోర్ట్ ఈనెల 9 వతేదీని మాకుచేరినది. సంచారములలోను పంజాబులోను జరుగుచున్న విషయములందు విరింపబడినవి. దానిని సాకల్యముగ చూచుటకు వ్యవధానము చాలియుండలేదు. సాధ్యమగు సంతకములలో దాని నావరణమున తెల్పుటకు ప్రయత్నములు చేయబడును. ప్రస్తుతము కొన్ని చిక్కులు కలిగియున్నవి. రాజధానిలో ఐ. యస్. యస్. అధికారులు 50 గురు గలరు. వారిలో 37 గురు యుద్ధపుసలలోనున్నారుగాన వారిస్థానమున అసిస్టెంట్లు సర్జనులు పనిచూచుచున్నారు. మరొకతంబుండి అసిస్టెంట్లు సర్జనులు చేర్చబడినగాని ఈకార్యము కొనసాగదు. ముం దొకటి రెండు సంల నాటికి వైద్యశాలలసౌకర్యముగ నేర్పరచవచ్చును. అని గా. కామ్యూగారునడిచిరి. తీర్మానము రద్దుచేసికొనబడినది. నాటికి పథ చాలించబడినది.

మరల 15వతేదీ బుధవారమునాడు యథాస్థానమున యాక్టివేటిని సభ సమావేశమైంది. శ్రీ గవర్నరుగారుధ్యక్షత వహించిరి. శనివారమునాడు వచ్చిన వారందరును వచ్చియుండిరి. నాడు రాని అమామరులేంబి మరకావ్రు గారుగూడ నేడు వచ్చియుండిరి. వ్యవసాయవిషయకములకు బడ్జెటువిషయములను గా. కామ్యూగారు ప్రతిపాదించుచు మంచి పనులను కలిగించుటకు కొన్ని స్థానము తేర్చుచుటకు బడ్జెటులో 8000 ఒసగబడినవి. డిప్యూటీ డైరెక్టరు నియమింపబడిన పిమ్మట నాయన యెచట స్థానము తేర్చుచు బడదగునో నిర్ధారణ చేయబడునని గా. కే. ఆర్. వి. కృష్ణారావుగారి ప్రశ్నకు సమాధానముగ నడిచిరి.

కంగాయములో నొకపనుల యుత్పత్తిస్థానము నేర్పరచవలయుననియు అందులకు 20 వే తేర్చుపవలయు ననియును గా. చిదంబరనాథ మొదలగువారుగారు నేరునేరు ప్రదేశములలో నిట్టిస్థానము తేర్చుపవలయుననియు అందులకు 50 వే తేర్చుపవలయుననియును గా. సి. వి. యస్. నరసింహారాజుగారును ప్రతిపాదించబడిన తీర్మానములు రెండును చర్చింపబడినవి. కాంపునుగారు నూచించినచో కంగాయములోనో ఒంగోలులోనో యొకస్థానము నేర్పరచిన చాలదనియును డెల్టా ప్రాంతములలోగూడ నేర్పరచవలయుననియును గా. నరసింహారాజుగారునరి. పశ్చిమ సముద్ర తీరమున గూడ నేర్పరచవలయునని గా. రామను మిననుగారునడిచిరి. డిప్యూటీ డైరెక్టరుగారు నేనవికాలము ముగియునంతలోనియమింపబడుదురు అప్పుడానున స్థలనిర్దేశమును చేయగలుగుదురని గా. కామ్యూగారునరి. అనవసరమగు వ్యయముకలుగకుండ నీస్థానములను దొనతనమువారు తేర్చురతురని శ్రీగవర్నరుగారు వక్కాల్పించిరి. ఏకోయెకచోట నొకస్థానము నేర్పరచిన ప్రయోజనము లేదు. వెక్కువోట్ల నేర్పరచ వలెనని గా. రామచంద్రరావుగారునరి. కంగాయమునకు ప్రాధాన్యమువచ్చునలెనని గా. చిదం

బరవాడ మొదలగు గ్రామాల్లో. మొదట నౌక సాను మూత్రమే వీలగు పనులు నడిచును. ధనము సమకూడిన పిమ్మట మరికొన్ని గూడనేర్పరచు పనుల నడిచును గాని కార్యము గాని, తీర్మానము రద్దుచేసికొనబడెను.

మొదటికి మిసలేనియను డిపార్టుమెంటులను గూర్చిన తీర్మానమును గాని కార్యము గాని ప్రతిపాదించిరి.

రాయల సీమ ప్రభుత్వము పరిశీలించుననియు ప్రభుత్వ మింకాకాక దొరతనమువారు తుల్యపు నొసంగిరి. అందుకే సంవత్సరమున దొరతనమువారు 50 వేలు చెల్లించిరి. ముందు సంవత్సరము మొత్తము చెల్లించబడును అని గా. శ్రీ. ఆర్. పి. కృష్ణారావుగారు ప్రశ్నింప సమాధానముగ, డి. పి. డబ్బూరు వారు చెప్పినట్లుగానే బోధించు పాఠశాలను కట్టించుట ప్రార్థించెను. అటు తర్వాత పని ప్రారంభింపబడునని గా. శ్రీ. రామచంద్రరావుగారు ప్రశ్నింప సమాధానముగ ను ధానముగ పాఠశాల వారి గారు నడిపిరి.

పరిశ్రామిక శాఖ.

(చోరంగు పంపించు) పాతాళనాథులు శ్రేష్ఠులు చేయు ములు తెలుగు మున్నగు పనులు పరిశ్రామికాధికారి ప్రంథ తీర్పించి వ్యవసాయకాధికారి కింద నుంచవలెననియును నిర్ణయించిరి. కొంతమంది చేయవలయుననియును గా. శ్రీ. ఆర్. పి. కృష్ణారావుగారు ప్రతిపాదించిరి తీర్మానము ప్రస్తుతము సాధ్యముకావనియు క్రమముగ జరిగిపోవు చేయవలసిననియును గా. శ్రీ. రామచంద్రరావుగారు ప్రతిపాదించిరి. తీర్మానము రద్దుపరచుకొనబడెను.

వ్యవసాయోపయోగములగు ఎరువులు.

రాయల సీమలోనుండి చమురు తీయించుటకొరకు దొరతనమువారు లక్షరూపాయల నేర్పరిచియున్నానని ఆ చమురు తీసికొని ఎరువు క్రింద నుపయోగించునేనా మరిచిపోవులు ఎరువులుగా నుపయోగించి పరిశీలించుటగూడ ప్రభుత్వమువారికి యిచ్చగించి నియమించుట చాల అవసరము. పాతాళనాథుల కిదిచేయుచున్నారని సమాధాన మున్ను గాడిరి. రామచంద్రరావుగారికి తీర్మానమును ప్రతిపాదించి సాధ్యమగునంతలో నాపని దొరతనమువారే పూనెడ గా. శ్రీ. రామచంద్రరావుగారు చెప్పిరి. తీర్మానము రద్దుపరచుకొనబడెను.

మైసూరు కర్మనావికేయములను గురించిన తీర్మానమును గా. శ్రీ. హోల్లూట్టాగారు ప్రతిపాదించిరి.

వరదలవలన కాపాడుట.

వరదలవలన పంటలకుష్టము కలుగకుండ కాపాడుటకు దొరతనమువారు లక్షరూపాయల నేర్పరిచవలెను. నిరుడు కృష్ణవరదలవలన 20 గ్రామములు నీటియమైనవని గా. శ్రీ. ఆర్. పి. కృష్ణారావుగారు ప్రతిపాదించిరి.

వెల్ల సంవత్సరముల నుండి వరదలు చాలవలయు కలిగించు చున్నది. ఇందులకు వినియోగింపబడు వ్యయము స్వయము కాజాలదు. ఇది యవసరమును కార్యముకాదు. ఆలవ్యము చేయవలసింది కాదు అని గా. శ్రీ. రామచంద్ర రావు గారు నడిపిరి. గా. శ్రీ. పి. యస్. నరసింహరాజుగారు గూడ నావినాశమును బలపరచిరి.

మోడువల్ల పూర్తి కావచ్చునని; చాల బలముగ కట్ట బడుచున్నది. నిరుడు వరద మిక్కిలిగ వచ్చినది. పట్టణము లేదు. కాపలాలోపము కలిగియున్నది. ప్రభుత్వమువారు దొరకలేదు. దొర తనమువారు రాలోపములను సరింప నిశ్చయించిరి. గ్రామీణుల కాపలాచేయువడెను. వరదనూచిన లక్షవడెగనే తంతి నావినాశమునకు. తంతిని ద్రవీకరణ చే వరదరానున్నదని ప్రకటించబడును. కావలసినమున సంఖ్య హెచ్చించబడును. గ్రామములలో వారి సహాయముగూడ కొనబడును. గ్రామమున గలవలకు హామీను స్వయంచేయవలెనని ముందుగానే తెలిపినారు. నిలు కనెముగనే హామీలను గట్టిమీద చేర్చబడును. గ్రామ స్థలముగూడ వారివారి గ్రామములవద్ద గట్టిమీద వేతనమిచ్చి కూడలొక్కరును కొనబడుదురు. ఎక్కడో ఒకగట్టును బల పరుచుటవలన గలుగు రక్షణకన్న ఈపద్ధతీవలన చాల మేలు కలుగును అని గా. శ్రీ. కన్నెల ఎల్లీసుగారు చెప్పిరి. తీర్మానము రద్దుచేసికొనబడెను.

మైసూరు ఇంజనీరువల్ల.

నీటిపారుదలకార్యముల కొనగబడెనామును చాలదు. కాన మరీ మొత్తము యిప్పించవలెను. ఈపనులే వ్యవసాయకు లకు చాల ముఖ్యమైనవని గా. శ్రీ. పి. యస్. కృష్ణారావుగారు నడిపిరి.

ఇదియదొరతనమువారి కిట్లవ రిలమిచ్చిరి. అందు లో కొంత విద్యాభ్యాసమిచ్చునైతే కొంత పాఠశాలమునిమి

త్రము వ్యయపరచబడును. అందులో నల్లతూ నీటిపారుదల పనులకు పయోగింపబడును. ఇందులకు దొరతనమువారు నిరు దుతప్ప నిదివర కన్నుడు నిచ్చియుండవలె హెచ్చుమొత్తము నే ఇచ్చిరి. చెరువుల సురామతునిమిత్ర మిదివర కన్నుడును 1912-13 సంవత్సరమువరకును 5 లక్షలకు దాటినమొత్త మియ్యబడియుండలేదు. ఈసంవత్సరము 5 లక్షల 56 వేలవ్య బడినవి. అని గా. శ్రీ. హోల్లూట్టాగారు నడిపిరి. మరల 50 వేలవచ్చించినందులకు వందనముల నొసంగించును గా. శ్రీ. పి. యస్. కృష్ణారావుగారు తీర్మానమును రద్దుపరచుకొనెరి.

నీలిమరున్న తీర్మానమును గా. శ్రీ. హోల్లూట్టాగారు ప్రతిపాదించిరి.

గిండిలో కట్టబడుచున్న ఇంజనీరును కాల్చికి మొదలు 2 లక్షల లియ్యబడినను మరల నొకలక్ష తగ్గింపబడినది. సుమారు రెండువత్సరములలో పని పూర్తి కావచ్చునని గా. శ్రీ. కర్మగారికి సమాధానముగ గా. శ్రీ. హోల్లూట్టాగారు నడిపిరి.

మహమ్మదీయ బాలికా పాఠశాలలు.

నాగపట్టణము మున్నగు ప్రదేశములలో మహమ్మదీయ బాలికాపాఠశాలలను కట్టించుటకు 20 వేల నేర్పరిచవలెను మహమ్మదీయ బాలికల విద్య చాల వెనుకబడి యున్నది. నిరుడు నాగపట్టణము మున్నగు నీటిపాటి వారు నాగ పట్టణమున నౌకపాఠశాలను నాగూరులో నౌకపాఠశాలను ప్రారంభించిరి. ఈరెండుపాఠశాలలను ఆరెండిండ్లలో ప్లేట్ల బడుటవలన చాల ఇబ్బందిగానున్నది. ఘోషపద్ధతిలోగట్టుట కాపాఠశాల నేర్పరిచబడినను ననుమానమున మహమ్మదీయ బాలికాపాఠశాలలకు తమపిల్లలను మొదట పంపవలెనని డిరి. కాని అచటమహమ్మదీయ ఘోషాస్త్రీలే యుపాధ్యాయి నులుగానున్నారని తెలిపినవిషయం పంపసాగిరి. ప్రస్తుతము 200 మందికిల్ల చదువుకొనుచున్నారు. కాన వానికాశ్వత మందిరములనేర్పరిచిన మరింతబలముచేకూరగలను. ఇటీవల నాగపట్టణములోని మహమ్మదీయబాలికాపాఠశాలనుండియు నకు 5000 రూపాయలను సాహాయ్యముగ 12000 మందిరమున వారికిచ్చిరి. నాగూరుపాఠశాలలగూడ సాయముచేయ వలసిన యావశ్యకత కలదని గా. శ్రీ. అహమదుచంద్రి మరకాయ గారికి తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి.

కట్టబడుచున్న పాఠశాల మందిరములను పూర్తిచేయుటకును ఇప్పుడు వానికి మరకాయలు చేయుటకును దొరతనము వారు 4 లక్షల 24 వేల రూపాయల నొసంగి యున్నారు. నాగూరునిర్మాణము నిపుడు ప్రారంభించుటకన్న నిదియే యుత్త ముని దొరతనమువారు నిశ్చయించిరి. ఇబ్బందులు దీర్చిపెట్టుట మరల సహాయము చేయబడును. అయినను గూడ నీ మహమ్మదీయ బాలికాపాఠశాలను కట్టించుట 9 వేలవచ్చిరి. ఇదియొక్కటే నిర్మాణముగాన మరీయెట్టి సహాయమును చేయజాలరని గా. శ్రీ. రాజగోపాలాచారిగారు నడిపిరి.

ఇంకొక రివేలించిన 12వేలగును. 12 వేలలో నాగూరు లోని నాగపట్టణములోనను గూడను ఆరేసి వేలకు 2 మంది రములను కట్టించవచ్చునని ప్రతిపాదించుట విన్నవించిరి.

మిరివిషయమును విద్యాశాఖాధికారిగారికి వ్రాసిన వారు చేయగలుగుదురని గా. శ్రీ. రాజగోపాలాచారిగారు నడిపిరి. తీర్మానము రద్దుపరచుకొనబడెను.

జిల్లా బోర్డులకు స్పెషలు గ్రాంటులు.

జిల్లాబోర్డులకు కట్టడములనుమిత్ర మియ్యబడిన 16,92, 726 రూపాయలలోను 1,75,000 ప్రత్యేకముగ బోర్డులకు వంతె నలు చేర్చుట మున్నగునవి కొరకని నిశ్చేరింపవలెను. నిరుడు విశేషవాదన జరిగిననుగూడ మరల నిసంవత్సరమున మలబారు దక్షిణకన్నడము జిల్లాబోర్డులకే ధనసహాయము చేయబడుటకు కారణ మగువడెను. జనసంఖ్యలోను విస్తీర్ణములోను గ్రామముల సంఖ్యలోను లాండుసెను వనూజలోను గూడ దక్షిణకన్నడ ము జిల్లా బోర్డుల జిల్లాలను బట్టిచూడగ 9 వదిగను 10 వది గను 15 వదిగను నున్నది. మలబారులో నిదివరకే 1254 మైళ్ల బోర్డున్నది. దక్షిణకన్నడమువంటి చిన్న జిల్లాలోగూడ 1913-14 నకు పూర్వమే 885 మైళ్లబోర్డున్నది. అట్టివో నచటి వారు పన్నధికముగ వనూలు చేయగలిగినను కారణమును ప్రతి సంవత్సరము నారెండుజిల్లాలకే హెచ్చుమొత్తము నీటిరున కాపససభలో చర్చింపకపూర్వమే ఆజిల్లాలో నవసర మగుపడ టున్ననుగూడ నొసంగుట న్యాయముకాదని గా. శ్రీ. రామ య్యంగారికి తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఇది యా త్మేపజ్ఞాము కాదని గా. శ్రీ. పి. రామను మీనను గారు తీర్మానమునకు వ్యతిరేకముగ నడిపిరి. పరిసాలున నొకజిల్లాకే కొంతసామ్యమృ పద్ధతి యాత్మేపజ్ఞా మని గా. శ్రీ. రామచంద్రరావుగారు నడిపిరి.

ఈవిషయము బాగుగ చర్చింపబడినది. గా. శ్రీ. కేశవశిల్ల గారి తీర్మానము వీగిపోయినది. మరల నీ తీర్మానమున నూతన విషయములు ప్రతిపాదించబడలేదు. ఆజిల్లాలకు సహాయ మున క్షేమము. అందులకు వా గ్ధనముగ పన్నులను వనూలుచేయు టయే నిదర్శనము. ప్రజలటుల పనిచేసి నూపవండ దొరతనము వారి సహాయము నపేక్షించుట యొక్కము కాదని గా. శ్రీ. కేశవ య్యంగారు నడిపిరి.

నేనిప్పుడు చర్చ వెంచుటవలన లాభములేదనియు తీర్మానము వీగిపోవుననియును నేనెగురుము. ఇతరజిల్లాబోర్డుల కన్న సహాయము మలబారుజిల్లాబోర్డులవారు పన్ను చెల్లించుటలో ని ధర్మమును నేనుగ్రహింపజాలకున్నాను. వెల్లజిల్లాలవారు రూపాయి కొక యజ్ఞావంతుననైనను పన్ను చెల్లుకోలేని స్థితి యందున్నారు. అన్నిజిల్లాలవారుగూడ సహాయము పన్ను చెల్లించుటకు కొరుచునేయున్నారని నేను మలబారువారికి తెలుపగలనుగాని వారధనముగ పన్ను చెల్లించుట యొక సుగుణ మనియు దానిని తక్కినవారందరు నవలంబింపవలయుననియు తెలపగూడదు. దొరతనమువారిపక్షమున ఓట్టినిచ్చువారు చాల మందిగలరని దొరతనమువారు సంతసింపవలసిన పనిలేదని గా. శ్రీ. కేశవశిల్ల గారు నడిపిరి.

ఈరీతిగా ప్రత్యేక మారెండుజిల్లాలకు మాత్రమే ఎట్టి యా వ శ్యకత యునుక న పడకున్నను దొర తనమువారు ధన సహాయము చేయుటవలన కాపస సభలో మనోమరీకలేముల కవికాశమేర్పడునుగాన దొరతనము వారు బాగుగ నాలించిచి చేయుట మంచిది. మొత్త మున్న జిల్లాలకు 14 లక్షల నొసంగుచు నందులో 1 లక్ష 74వేలు ప్రత్యేకము 2 జిల్లాలకు మాత్రమే యిచ్చుట న్యాయముగాదు. దీనికి కాపసము కడవో లేవో నేనెగురును. తమమను ముందుగా నున్న వారిని గూడ స సముల నరికట్టు కార్యములను దొర తనమువారి సహాయముచేయునని గా. శ్రీ. కర్మగారు నడిపిరి.

ఆ జిల్లా లభనముగ పన్ను చెల్లించుచున్నవను కారణ మున వాని కధనముగ సామ్యియ్యరారు. దేశమందు నివసించు వారికందరికిని సాధారణోపయోగము నిమిత్తము ప్రజాశోక ములోని ద్రవ్యమంతయును వ్యయపరచవలసినదిగా నున్న దని గా. శ్రీ. రామయ్యంగారు నడిపిరి. మరల గా. శ్రీ. కేశవయ్యయ్య గారు వీరికి సమాధానము చెప్పిరి. తీర్మానము వీగిపోయినది.

రాయనాడు తాలూకాబోర్డుకు సహాయము

రాయనాడునుండి కిలక్కురికి మంజిరోడ్డును చేయుటకు రాయనాడుతాలూకాబోర్డునకు రి వేలిప్పించవలెను. కిలక్కురి కుముద్రతీర్చు లేవుపట్టణము. వన్నాకాలములో ప్రజలు ముల లోతు నీళ్లలో నడువవలసియుండును. తాలూకాబోర్డువారికి ధనములేక. హిందువులకును మహమ్మదీయులకునుగూడ చాల ముఖ్యములగు పుణ్యక్షేత్రము లీదారిలోనున్నవని గా. శ్రీ. అహ మ్మదు తంబిమరకాయగారికి తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. గా. శ్రీ. రామయ్యంగారు దానిని బలపరచిరి.

ఈవిషయము లోకముబోర్డులు చర్చింపదగినదిగాని కాపససభలో చర్చింపబడదగినది కాదని గా. శ్రీ. కేశవయ్యయ్య గారు నడిపిరి. తీర్మానము వీగిపోయినది.

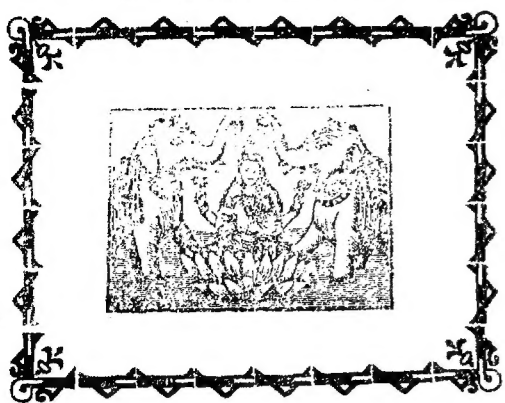
మదరాసు బోర్డులకు కాపసమును సుసరించుటకు బిల్లు గా. శ్రీ. కేశవయ్యయ్యగారి తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి. ఈకాపసము 1905వ సంవత్సరమున నారెండింపబడినది ఇటీవల ననేకమార్పులు జరిగినవి. బ్రష్టువారు చేయదగిన వానిని జరుపలేదనియు చేయరాని వానిని చేసికేనా యనియు సందియము కలిగియున్నది. “ఈబ్రష్టునకు దక్షిణ హిందూ స్థానపు కర్తకసంఘమువారిద్దరు బ్రష్టీలను నియోగింపవలెను. స్థలములను కవులు కిచ్చుటకు సరకులు పూచి తగ్గించుకొనుట రైలుమీద ప్రయాణికులకు బోర్డుసరిహద్దులలో రాకపోకలు జరుపుటకు వీరి కధికారమియ్యబడినది. 50 వేలకు దాటినవ్యయముతో చేయవలసినవలయువారే స్వయ ముగ దొరతనమువారి యనుమతితో ప్రేసకలేకుండ చేయిం చుటకును వేయవలసినపన్నులను విధించుటకును 200 రూపాయలలోగా కొట్టి వేయవలసిన రానిపోనివాటిను కొట్టి వేయుటకును వారి కధికారమియ్యబడినది. ఈతీర్మానముంగిక కరింపబడినది. సభ చాలింపబడినది.

రు. 250 బహుమతి.

లోకమాన్య గోకేగారి జీవితము గూర్చిన ఉత్తముమైన తెలుగు పుస్తకమునకు.

వివరములను వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

గుర్తింపబడు జిల్లా సంఘముకార్యదర్శులు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1915వ సం॥ మార్చి నెల 25 వ తేది

గురువారము.

శ్రీరామనవమి.

నేటిది నము ఆమహాపురుషుడు శ్రీరాముల వారవతించిన దినము. అన్ని దేశముల యందును అన్ని కాలముల యందును మహాపురుషుడు రాధన నెగడియున్నది. ఎందరో చక్రవర్తులు, ఎందరో రాజు నీతిజ్ఞులు, ఎందరో లక్ష్మీపుత్రులు, ఎందరో రణ సూరులు, ఎందరో కవిసత్తములు, ఎందరో మతబోధకులు లోకము నలంకరించిన వారున్నారు. కాని యందరును సర్వలోక సమ్మాన్యతైన మహాపురుషులుకా లేదు. అందరిని ప్రపంచ ప్రజ హృదయ పూర్వకముగా గౌరవము నిచ్చుచున్న భక్తిభరిత మగు పూజను సమర్పించుట లేదు. మనదేశముననే పై తెలియకుండే మహాపురుషులెందరోకలరు. పట్నక్రవర్తులను జెప్పుచు హరిశ్చంద్రుడు, నళినుడు, పురుకుత్తుడు, పురురవుడు, కార్తవీర్యుడు, సగరుడు మున్నగువారిని పేర్కొనిరి. కాని వీరియందొక్కరికైనను పూజ జరుగుటలేదు. రణసూరులను దలపెట్టితమా ధీమౌనిన కర్ణాదులెందరో యున్నారు. వీరలను సర్వత్రా పూజ జరుగుట లేదు. మతాచార్యుల నెంచితిమా వాగ్విషయము నను నట్టితయే కాన్పించుచున్నది. ఇంక నేతర గతివారి నెంచినను వేదనిర్ణయమునకు వచ్చుటకు వీలు లేదు. అక్కడక్కడ నొక్క కొండరచేత పూజంపబడు మహాపురుష వృక్షలెన్నియో గలవు. వానివాస్తవమున నవి యవి ప్రశంసనీయములు. కాని ఆసేతు హిమాచలము నాబాల గోపాలమునకు పూజనీయుమై యుండు నామద్యయము కొంతవరకు రామకృష్ణయను నదిగాదా? ఇందులను నెక్క హైందవ భూమిమాత్రమువరకే కాక నెక్కడవివచ్చినను నానందము గొలుపుచుండునది, గౌరవపాత్రులుగు చుండునది, పూజా భాజన మగుచుండునది రామనామమేకదా! ఈదేశమున వైన కృష్ణనామ విషయమున నొకకొంత విముఖత్వము జూపువారెవ్వరైనను నుందురేమో గాని రామప్రశంస చేయనినరుండుడగుగా? ఇట్టి మహాభక్తిని బురికొల్పి యిట్టి మహానందమును జనింపజేసి యిట్టిలోకాను రాగమును సంపాదించుటకు నా రామనామము సందేహికలదు? ఆరామనామము కై నల్యపదం బిచ్చునను భక్తున్యత్ర తలను జనింపజేయ సంతవిశేషము రాముని యందేమి యున్నది. నెట్టనాలోచించి పరికించితిమేని రహస్య మెరుక పడకపోదు. భక్తవత్సలుండగు నారాముడు ప్రసన్నుడుకాకపోడు. తనమార్గమునుమనకు జూపకపోడు. ఆత డింతలోకపు హృదయమునాకర్షించుటకు కాంక్షము మరియేమియు గాదు. ఆతడు మానవులకు నాదర్శరూపముగా తలచెదరితమును వెనుకనదలి యుండుటలేదు. శ్రీరాముడు జడధారి యగు నన్యసిగాడు, లోకమును ద్యజించిన ముసీ శ్వరుడుగాడు, అసహజములగు నద్భుతముల నెన

ర్చిన బ్రహ్మచారిగాడు, పక్షపాతము నహించిన లక్ష్మణిగాడు, క్రూరమును సూపిన యుత్సుకుడు గాడు, మంత్రతంత్రముల లోకమును నశిపరచు కొనినవాడుగాడు. సాధారణ సాత్విక మానవుడు. మన యందరవలె బుట్టినవాడు. మనయందరవలె పెరిగినవాడు. మన యందరవలె పెండ్లియాడిన వాడు. మనయందరవలె మనినవాడు. అందుచేత మన కందరకును బంధువు. మన కందరకును చుట్టము. మన కందరకును హితుడు. మన కందరకును త్రాత. ఎట్టిబంధువు, ఎట్టిచుట్టము, ఎట్టి హితుడు, ఎట్టిత్రాత అని మనము ప్రశ్నించుకొని నప్పుడే మన మాతనిని సంపూర్ణ భక్తితో బూజించుటకు నేర్పడియుండు కారణములు బయల్పడ గలవు. దశరథరాముల, శీతారాముల, రామలక్ష్మణుల, విశ్వమిత్రరాముల, రామకుశలపుల, వసిష్ఠరాముల, రామరావణుల, రామాంజనేయుల రామరాజ రామరాజ్య ప్రజల నొక్కపర్యాయము మీకు మరోగోచరములగునట్లు నిమిత్తతతోచను లై భ్యానించుకొనుడు. మీకంటి ఎదుట నేమి కాన్పించున్నదో మీదృష్టిపథమున నెట్టి యుత్కృష్టరంగము పొడనాపుచున్నదో మీమనోకుహరము నెట్టియానంద మాక్రమించుకొనినదో వర్ణింపగలరా? మాటలు వెలువడురా? ఆపితృభక్తి, ఆదాంపత్యము, ఆభౌత్యత్వము, ఆసహాయపరత్వము, ఆపుత్రవాత్సల్యము, అశవ్యత్వము, ఆగంధీర దుష్టభంజనదీక్ష, అయసమానప్రేమ, ఆప్రభుత్వము వేలకు ముందుండిన శ్రీరామునికాలమున నెట్లో నేటికిని మఱిముందు యుగములకును అనుకరణీయములుగావా? ఆదర్శములుగావా? ప్రయత్నించి మనస్సును సంకల్పశృంఖలచే బంధించి పరిశ్రమ జేసిన నాయాదర్శమునకు మనమును నెన్నటికైనను జేరగలమను నాశప్రతి హృదయ మునందును జనించుచుంట లేదా? మానివునకు నాశకంటె నానందమున్నదా? దానికంటె ముక్తి పకముకలదా? దీనిని నిరంతరమును దేశకాల పాత్రనిబద్ధము కాక యుత్తమరితిని పెంచునిదర్శముగదా శ్రీరామచరిత్రము. అందుచేతగదా మానవుడు రామనామముచే పరవశుడగు చున్నాడు. ఈయర్థ మెరింగినదా లోకము స్త్రీప్ర మగుట, ఉద్ధృతమగుట! కావుననేకదా నేడు సుదినము. త్యాగరాయనితో వసంతుని బలగముతో గూడ మనమును "రామ నీసమానమెవరు?" అని పాడుచు నానందాభిని నోలలాడుట.

వ్యావహారిక భాషాపయోగ విషయమున స్కూలుశైలలు పరీక్షకు సంబంధించి నంతవరకు 1912-13 వ సంవత్సరములో ఆపరీక్షాధికారులు కొందరి ప్రోత్సాహమున రెండుతాళీపలను విద్యాలయములకు ననువుటను మాచమవరు తెరిగి యుండురు. మొదటిదాని ననుసరించి విద్యాలయము "స్టాసికల్" (గ్రాంథిక) తెనుగు నుపయోగించు నా "మోడరును" (వ్యావహారిక) భాషనుపయోగించునా యని తెలిసికొని తదనుగుణముగా పరీక్షల కేర్పరచుట తలపెట్టబడెను. రెండవదాని ననుసరించి భాషనుపయోగించు స్వాతంత్ర్యము సంపూర్ణముగా విద్యార్థులకే వదలి పెట్టబడెను. గ్రాంథిక వ్యావహారిక భాషల యభిమానులకు జరిగిన వివాదములు లోకమెరుంగును. విశ్వవిద్యాలయమువారు కమిటీనేర్పరచి ఇంటర్మీడియేటు వచన సరచనకు మార్గమేర్పరుప నియమించుటయు నాకమిటీవారు గ్రాంథికభాషయే కాని పనికి రాదని తీర్మానించుటయు నిదివరకు ప్రకటితములే. అతీర్మానము ననుసరించి ప్రభుత్వమువారు పనిజరుప నుద్దేశించి పైతాళీమలను నుపసంహరించు కొన

వలసినదని స్కూలుశైలలు పరీక్షాధికారులకు తెలిపినాని వ్రాయుటకు సంతసించుచున్నాము. చారిత్రక ప్రవృద్ధిగాని నియమబంధములు గాని లేక స్వేచ్ఛా విహీనున భాష వచనరచన విద్యాలయముల నంటకుండు నట్లేర్పడుటచేత నాంధ్ర భూమియందనవసర విభేదము లేర్పడునను భయముతోలగినది. ఇదివరకునుండు గ్రాంథిక భాషానియముల ననుసరించి యాంధ్రలోకము అప్రతిమాన మాధురీగరిమగల తమభాషను నూతనోపయోగములకు నుపయోగించి పెంచి, దినదినమును నెక్కువగా నొక్కటగుచుండు నాంధ్ర దేశపు వ్యావహారిక భాషను అనసర మగు పరస్పర సంస్కారములకు నొప్పుకొని విభేదవిరహితముగావించి వర్ధిల్లుదురు గాక యని కోరుచున్నాము.

రాబోవు దేశీయ మహాజనసభ బొంబయిలో కదా జరుగనున్నది. ఆరాజధానిలోని సతారా జిల్లా బహుకాలముగ సంయుక్తసభను జరుపుచు దేశీయ మహాసభకుగూడ నట్టి స్థితి నే కలిగింప పాటుపడుచున్నది. ఈసంవత్సరపు జిల్లాసభ ఇటీవలనే జరిగెను. రావుబహదూరు వి. ఎస్. భట్, గారులను మిగిలిన పుచ్చుకొనిన సర్కారుద్యోగస్థులు అధ్యక్షత వహించెను. వీరు జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీకి నధ్యక్షులు. మితవాదులు జాతీయవాదులు ఉరుకక్షులవాదులు సూరతునకు ముందుండిన పద్ధతిని సమావేశమైరి. ఇరు తెగల వారును కలిసి పని చేయుటను పొసగించు నిమిత్తము తాముకా సంఘములను నెలకొల్ప నెంచి కడచినసంవత్సరం విశ్వభావము కుదుర్చుటకెంతో పరిశ్రమచేసిన శ్రీయుత అలేక్సాండరుగారిని సహకార్య దక్షిగా నెన్నుకొనిరి. ధార్యుజిల్లాలో నిట్టి సమావేశము జరుగునని తెలియుచున్నది. ఇంతెకాక సతారా సమావేశము వారు బొంబయి రాష్ట్ర సభకూడ సంయుక్త సభగానే జరుగవలెనని తీర్మానించి నారు. మరాఠీ పత్రికతో నొకరువ్రాయు కితి ఆదర్శము బ్రెటీషు సామ్రాజ్యములో స్వపరిపాలనము, పద్ధతులు రాజ్యాంగ న్యాయబద్ధములు వైన పిదప నెల విభేద ముండివలయును? బంగళమున విభేదము లేనేలేదు. కావున శ్రీయుత అలేక్సాండరు ప్రభృతుల ప్రయత్నముచేత బొంబయి రాష్ట్రసభ విశ్వముతో జరిగినేని ఒకవేళ వీరి హోయిన భౌతికవరులు ఈసంవత్సరము బొంబయిలో చేరుకొనుటకు మార్గమేర్పడు నేమో.

ధార్యుజిల్లాలో ఆవిరినాగలి యుపయోగ కరమైనందున బొంబయి ప్రభుత్వమువారు గుజరతు రైతుల కొరకని రు 52000 లు నెలపుచేసి మరియొకదానిని తెప్పించినారట అట్లే మన ప్రభుత్వమువారు నొక్కటిని తెప్పించినట్లు వినుచున్నాము. మనరాజధానికి వచ్చిన నాగలి చెంగల్పుల్లో నుపయోగమునకు కొనిపోబడునట. ధార్యుజిల్లాలో నిట్టి నాగలిచేయగలిగిన పనికొంచెముచెప్పిన యెడల దీనివల్లని లాభము లక్షము కావచ్చును. ఆజిల్లాలో "హరియెలి" యను పేరిటి కలుపు విజృంభించి పెరుగునట. దాని పెకలించి వేయుటయందు ఈ ఆవిరినాగలిచేసిన పరిశ్రమచేత నిది ఆర్థికముగా లాభకరమైరి. దీనిచే దున్నించుకొనుటకు ఎకిరమునకు పదిరూపాయలు పడునైదురూపాయల వరకును రైతులియ్య సిద్ధముగా నున్నారట కాని ప్రభుత్వమువారు రంత ఎక్కువగా వసూలుచేయవలసిన యవసరము లేదట.

జాంబయి మార్చి 24:— జాంబయి విశ్వవిద్యాలయపు
భవనములను, 5 లక్షలు ఖర్చుచేసి, వృద్ధిచేయును. వీరిస్థానము
అం తమారుచేయబడినది. ముందుజరుగు పానేటు సభలో, వీరి
నిమిత్తము చర్చింపబడును.

పారిశుధ్య పాఠశాల

బొంబయి మార్చి 28:- పారిశుధ్య విషయములను బోధించుట కొరకు పాఠశాల నిర్మించబడినది. బొంబయి గవర్నరుగారు మంగళవారమునా డిక్టేటరువచ్చి దీనిని తేరుచును.

గోధుమల ఎగుమతి.

దొరతమువారి తీర్మానము.

కరాచీ ప్రజల యభిప్రాయము

కరాచీ, మార్చి 24:- గోధుమల ఎగుమతి విషయ మైదొరతమువారి రజలంబించుటకు తీర్మానించుకొనిన పద్ధతిని గురించి కరాచీ ప్రజ లిత్తయిన అభిప్రాయపడుచున్నారు.

ఆ పద్ధతి దేశభిమానుల కల్లుకును తృప్తి నియ్యకలిగినది. కాబట్టి దొరతమువారు అట్లు చేయుటకు పూనుకొనినందుల కెంతయు నభినందనార్హము. ప్రజలు తమంతటాను ఎగుమతిచేయరాదను నిర్బంధమునకు ఫలముగ ధర్మిష్ఠికి చాలవఱకు కలిగినవి; ధాన్యమును నిలవయించి పెనులాభమును పొందుదుమను నాశయ ఆవకాశము అభావమాయెను. ఎగుమతిచేయుచున్నందునకుటలన, అర్థంతనా, అస్త్రేలియా, దక్షిణాఫ్రికా మున్నగు ప్రదేశములకుండి (అచ్చటచ్చటి అక్కణుల తీరినతరువాత ఉండగల) నిలవధాన్యము ఎగుమతిచేయుటకుటలపూర్వము ఇంగ్లండునకు కావలసినంత సరకును దొరతమువారు కష్టములేకనే, ఇచ్చటి ధర్మిష్ఠి మొదలుపెట్టినప్పుడేకనే, పంపగలరు. దొరతమువారి పద్ధతి నవలంబించినయెడల, త్వరలోనే ఇండియాలో చాలధాన్యము నిలవయేర్పడును. గోధుమలపండితము పరిశ్రమకు లోటు ఏర్పడును. ఇచ్చటి సంగ్రాహమునం దేవారివిజయము ఇండియా దేశపు అభివృద్ధికి అత్యవశ్యకమో అట్టి ఆంగ్లేయులకును, ఫ్రెంచివారిని అవకాశమును ధారాళముగ పంపవలయును. ఈ సందర్భముల నన్నిటిని గమనించునెడల, దొరతమువారి యిష్టప్రకారము చాల ప్రశంసనీయును. గోధుమలపండితము యమునగూడ వీరిప్రతిపక్ష నవలంబించుట యుక్తము; లేదా, పండిత మితముగ కొన్ని కొన్ని చోట్లకు ఎగుమతి చేయుటకైన అవకాశము చేర్చవలయును.

కలకత్తా

శత్రువులతో వ్యాపారము

కలకత్తా ప్రాంతవారితీర్పు.

కలకత్తా మార్చి 24:- ఇంగ్లండువారికి కలకత్తావత్తుకు శత్రువీరమునకు అధికమునపంపి వత్తుచున్నట్లు చాటిచేయబడి, వీర ప్రాంతవారి మేజిస్ట్రేటుగారిచే, 18 మాసములబయలుదేలు, తేయిరావాయల జరిమానాయనువిధింపబడెను. దానినిగల నీతికు ప్రాంతవారు అప్పిలుచేసికొనగా, న్యాయమూర్తిలు వీరి ప్రాంతవారి గ్రీవులను విచారించి, రెండవ నేరమును స్థిరపరచి జరిమానాను ఖాయపరచిగాని, మొదటి నేరమునుగురించి అభిప్రాయభేదము కలిగినది. ముద్రాయి మొదటి నేరమును చేసినట్లు వీరి ప్రాంతవారి యభిప్రాయము. కాని ముద్రాయిని విడుదలచేయవలసినదని గ్రీవుగారి యభిప్రాయమును. వీరి యభిప్రాయ భేదమువలన వీరిషయము న్యాయమూర్తి పుర్రావ్ గారి మోజనుపంపబడినది. మొదటి నేరమునగా, యుద్ధమునానకుటల పూర్వము, ఈతడు కలకత్తానుండి, అంటర్వూరుకు అధికములు పంపెను. కాని, యీసందర్భము ఇంగ్లాండులో తీసికొనబడెను. ముద్రాయి తనకు ఇచ్చితీరమును చికాగోనును ఏకేంటునకు ప్రాసిన రెండు ఉత్తరువులవలన, ముద్రాయికిందులో సంబంధమున్నట్లు కనుపించుచున్నది. న్యాయమూర్తి పుర్రావ్ గారు గ్రీవుగారి యభిప్రాయముతో నేరభరించి, మొదటి నేరమునుండి ముద్రాయిని విడుదలచేసిరి.

మంగ దేశమునుండి బొగ్గుయెగుమతి

కలకత్తా మార్చి 24:- నాకానిర్మాణాలయమున నూతనముగ స్థాపించిన బొగ్గు సెక్కియయంత్రమును బోర్డుకమిషనరు కొన్ని విషయముల బాగుచేసిరి. ఇది యంత్రాధిప్రయోజనకారియైనదియై దిద్దికొనుటకు మూడు నెలలు గడువు నిచ్చుటకు ఇండియాకు మొగింపు సంఘమువారి కొప్పికొనిరి. పూర్వము పదేళ్ళి ఇండియాలోని యనుపదారుల యుపయోగార్థము మంగ దేశమునుండి కలకత్తా మీదుగ సముద్రమార్గమున బొగ్గునుదీరినది కొప్పునుండి. ఇప్పుడు గమలవద్దనుండి నేరసరి ప్రైవేటుదనే యంత్రులకు బ్రయత్నములు జరుగుచు

న్నవి. ఇందువలన నారమెదలగు సరకుల నితర దేశములకు బంపుటకు కొన్ని మోడలు ఖాళీయగును. ఈ పద్ధతివలన యాస్పిడియక రైల్వేలో పడమటి భాగమునందు సరకుల రాకపోకలు అమితముగ జరిగినది. ఇటీవల ఇండియాకు మొగింపు సులభమువారు సభగూడినపు డొక్క వారములో 2½ లక్షల టన్నుల బొగ్గునుదీరినది పొబడెననియు దీరిలో సగము నాలుపురముల యుపయోగార్థమున యింతయు యింతటి కేదరలో నెన్నడు బోయియుండలేదనియు పియర్స్ గారు జెప్పిరి.

ప్రాచీనకట్టడము.

కలకత్తా మార్చి 24:- బీచర్ బరిస్టర్ కలెక్టురం నిట్లు ప్రకటించబడెను. కలకత్తానుండలి వాస్తవికత, పూరి వద్ద ముగ్గురవదిమిదనున్న ఆధారశత్రువంత, పూరిజిల్లాలోని నల్లదేవాలయము ఇది యంతటిమండి దొరతమువారిచే రక్షింపబడు పురాతనపు కట్టడములుగ నెన్నబడును.

కలకత్తాకు సమిలుకొద్దు

కలకత్తా మార్చి 28:- కలకత్తాకు ఒక సమిలుకొద్దును స్థాపించు విషయమై, పృత్యేక సభవారు తెలిపిన విషయమును నేడు జరిగిన కాంగ్రెసేషను సభలో సంగీకరించబడినది. ఈకమిటీవా ప్రకండి సీపారులనుచేసిరి:- ఆసలు వ్యాజ్యములలో వక్లకు, పాటిసీరలను, వాదించు అధికారము తియ్యగలయును అట్టివలన కుదర్చుకొనవలెనా లేదావిషయమును పార్టీలకే వదలవలెను. ప్రస్తుతపుక్షిజల నిర్ణయమును రద్దుచేయవలెను. ఇట్లు చేయనియెడల ఒక నిటీసీవిలుకొద్దును యేర్పాటుచేయవలెను. ఈకోర్టులో 10 వేల రూ॥ల వరకు దానాలను విచారించవచ్చును.

నష్ట పరిహారమునకై దావా.

కలకత్తా పోలీసు కమిషనరుగారిమీద వ్యాజ్యము. కలకత్తా, మార్చి 24:- నీపేధింపబడిన పుస్తకములను గొన్నంటిని జప్తిచేసినందులకై నష్టపరిహారముకొనుచు డిక్చువామ్యుడు అనునాతడు పోలీసుకమిషనరును సర్ ప్రెజెంటేవ్ హాలిడేగారిమీద తెచ్చిన దావాసందర్భమున ఈదినము ప్రాంతవారి న్యాయమూర్తి ఇమాంగారి యెదుట రెండు అరేలు దాఖలుచేయబడెను. సర్ ప్రెజెంటేవ్ గారు ఈనెల 31 వ తారీఖున కలకత్తావద్దలి వెళ్లవన్నారు. కాన దావావిచారణ త్వరపరచవలయు ననుట మొదటి ఆర్డీయందలి విన్నపము. దావావిచారణను త్వరపరచుటకు పీలులేదని నెలవొసగి సర్ ప్రెజెంటేవ్ హాలిడేగారిని ముందుగానే విచారించి వారి వాజ్యాలమును మంగళవారమునాడు దాఖలు చేసికొను నటుల న్యాయమూర్తిగారు ఉత్తరువు చేసిరి. త్వరలోనే రణరంగమునకు వెళ్లెనుండు డిజిటీకమిషనరు లోమకొగారిని ముందుగ విచారించి వారి వాజ్యాలమును దాఖలు చేసికొనవలయుననుట రెండవ ఆర్డీ యందలి విన్నపము. న్యాయమూర్తిగారి రావిగొప్పము సంగీకరించిగాని, ఆ విచారణకు ప్రత్యేకముగ నొకదినమును నిర్ణయించలేదు.

అలహాబాదు

లాంఛోరావెట్టేటుకేసు

అలహాబాదు మార్చి 24:- లాంఛోరావెట్టేటుకేసులో అలహాబాదు ప్రాంతవారి ముఖ్య న్యాయాధిపతియు, సర్. పి. సి. దానర్థి గారును తీర్పుజెప్పిరి వీరిద్దరు వేరువేరు అభిప్రాయములకు వచ్చిరి. లాంఛోరావెట్టేటుకు సంబంధించి వారగు అఖిరాజాజగత్ ప్రకాశసింగుగారు గతించి పాతక, ఎనేటు తమకు చెందవలయునని, బంబుద్రసాల్, బాలాభల్ చర్ గారు దావాచేసిరి. ఈవెట్టేటు ప్రస్తుతము రాజబలవంతసింగు మున్నగువారి స్వాధీనములోనున్నది. ఎనేటు చాలగొప్పది. ఎన్ని యోలక్షలరూపాయలు ఖరీదుచేయును. మూడవజడ్డగారిక రీకేసును తిరిగి విచారించుదురు.

సింగపురము

సింగపురము గొర్రెదగోళము.

తిరుగుబాటుచేసిన వారు పలుకొనవలయు. అంధేను మార్చి 28:- సింగపుర వాస్తవ గురించి యిదివరలో ప్రకటించుచేసి యుంటిమి. అప్పటినుండివచ్చి వాస్తవ మాలమున మరిల నాపట్టణము యభిప్రకార సీతెగతులనుండెని దెలియుచున్నది. తిరుగుబాటుదారులలో 11 మాత్రము దొరకలేరు. కలవరముచేసిన వారిలో నైదుగురు తుపాకులతో గాల్పించబడిరి. ఇతరులకు ఖైదు

దు విధింపబడెను. కలవరము జరుగు సమయమునందు జర్మనీ వారు 17 మంది దప్పించుకొనిపోయిరి. వారిలో 6 గురు పట్టుబడిరి. మిగిలిన వారందరు క్షామాక్షాత్రముగ ప్రసరించిరి. అని వాస్తవకటనా సంఘమువారు ప్రకటించిరి.

రుమాప్

జెమ్మిలుకోటల స్వాధీనము.

పెట్రోగ్రాదు మార్చి 28:- (జెమ్మిలునందు ము. నపు సేనానాయకుడుగనున్న వారిట్లు దేలుపుచున్నారు. 9 జనరలులు, 93 నాయకులు 2500 ఇతర యుద్ధోగియులు 11700 ఖటులు వీరిందను మైదీలుగ జెక్కిరి. అనేకముగ ఖరంగులను నితర సామగ్రియు రుమ్మివారికి చిక్కెను.

కోటలోని వైనికులు.

పెట్రోగ్రాదు మార్చి 28:- (జెమ్మిలుకోట మొదట 170000 ఖటులుండిరి. వీరిలో 80000 మంది మాత్రమే 8. మిగిలినవారిలో 100000 మంది గాయములు దగిలెను.

ఇటాలియావారి యభిప్రాయము.

రోము. మార్చి 28:- (జెమ్మిలుకోట రుమ్మివారి చే జక్కుట ఇటాలియావారికంతయు మనోగతమయ్యెను. ఈ విజయమువలన 100000 మంది రుమ్మిఖటులు విడికడుచురనుకొనుచున్నారు. జర్మనీవారైనను అస్సీయావారైనను వెంటనే గరిష్ఠియాలోనికి కొంతమంది వైనికుల పంపుచునో నాస్తియావారిగలి యేయవచ్చునో?

4500 మంది ఖయిదీలను పట్టుకొనుట.

పెట్రోగ్రాదు మార్చి 28:- జెమ్మిలుకోటవారు యే విధమైన వరకులను గోరకయే లొంగిపోయిరి. మొమ్మలై పున కొద్దించిన రుమ్మివైనికులు తిరిగి వెనుకకు రుమ్మిదేశము లోనికి వచ్చిరి. బూలాకనుచ మొదలు ఎగువనాకవరకున్న సేనానుఖమున రుమ్మివారు కాశ్మీరియాపర్వతముల ముందునకు బోవుచున్నారు. 3500 ఖైదీలను బట్టుకొంటిమి.

పుత్రికావిలేఖకు చెప్పసంగతులు.

పీటరుగ్రాదు మార్చి 20:- రుమ్మివైనికా విలేఖకుడు వెంటర్లునుండి జెమ్మిలుకు వెళ్లి యీసంగతులను తెలుపుచున్నాడు:- పీట్లకు గ్రామమువద్దనున్న వైనికులపంక్తిరకను రుమ్మినునేలు ప్రోసికొని వచ్చిరి. ఇక్కడ జరిగినయుద్ధములోనే అఖిరాజి అస్సీయా సేనలు వెనుకకు కొట్టిపోయిబడినవి. ఈప్రదేశమింకను శత్రువులతో నిండియున్నది. రుమ్మివారు సంఘమువారు వీనిని తీసివేయుచున్నారు. నేను రెండు అస్సీయా పటాలములను కలిపి కొంటిని వీరి చేతులలో నాయుధములు లేవు. ఉద్యోగులకద్దమాత్రము అయుధములనుండ నిచ్చిరి. నేను ప్రీకోపాతద్దనున్న కందకములను, బురజాలను చూచితిని. నేను పట్టణములోనికి వెళ్లలేకపోతిని. రంపకలన్నియు ధ్వంసముచేయబడియుండుటచే వెళ్లటకు వీలులేకపోయినది. ఒకరైలుచేసంకెదగగర రుమ్మివారు ధ్వంసముచేసిన, నాయుధముగు రైలు ఒకటి పడియుండెను.

అగ్నిపక్షములనుండి వచ్చులాగున మండిపోవుచున్న కోటలలోనుండి పొగ వచ్చుచుండెను. దక్షిణభాగము నుండియు పడమటినుండియు ఏడయో ప్రేలుమంచువచ్చినప్పుడనేక సాయలు విపదించిరి. అస్సీయావారు మందుసామగ్రి శత్రువుల చేతులలో పడకుండ, ప్రేల్చివేసిరి రుమ్మివారు పడవలతో నొక సంకెను కట్టిరి.

ఈసంకెన అస్సీయావారివల కనులతోనిండి యుండెను. ఇదిదాటి రెండవవైపుకు పోతిని. అక్కడ కాసుక్కువైనికులు పట్టణము ప్రవేశించుటకు ముక్కువైయుండిరి. కోటలు లొంగి పోవు దినమున ఉదయము 5 గంటల కన్నైపులనుండియు శేదియొచ్చెలిన బ్రహ్మాండ మగుధ్వని యలువేరినది రుమ్మివారి అధికారులు చెప్పుచున్నారు.

అస్సీయావారు కోటలను ధ్వంసము చేయుచుండుట కలన నీవని బయలుదేరినది. తరువాత రుమ్మివారు సేనలలోనికి జొరబడి కోటలను పట్టుకొనినవి. గుజ్జయులు శత్రువులకుము కాకుండ, అస్సీయావారు తుపాకులతో కొట్టివేసిరి.

కోటలు లొంగిపోవుట.

కోటలను వశముచేయుచును ఉదయము అటు గంటలకు తెలిరి పేటలకు ముక్కు సేనంగులకలన నష్టముకలిగినది. పట్టణముచెక్కు చెదగలేదు. అనుతథము చాలమంది పట్టణములోనే యున్నారు.

దీక్షిత్ బిల్లు బ్యాంకుకేసు.

డిల్లీ మార్చి 24:- ఈకేసులో ముద్రాయి ఫిర్యాదు పక్షపు వాదములు నేడు ముగిసినవి. సేను 29-వ తేదీన వాయిదా చేయబడినది. ఆకోజున తీర్పుచెప్పబడును.

By order
(Sd.) Mg Thaung
Chief Clerk.
M. Subramaniam
Translator

సామాజ్యశాసన సభ.

రైలువే మేనేజిమెంటును గురించిన తీర్మానము.

దొరతనమువారి రంగీకరించుట.

డిల్లీ మార్చి 24:—గవర్నరు మెంటువారు చేయించిన రైలుమార్గములను కంపెనీలకు కంట్రాక్టు ఇవ్వక గవర్నరు మెంటువారే నడుపుట మంచిదా? కాదా? అను విషయమును ఆలోచించుటలనీ సర్ ఇబ్రహీం రహీంతుల్లాగారు శాసన సభలో ఒకటిను ప్రవేశపెట్టుచు ఈక్రింది విషయములను చెప్పిరి:—ఈరైలు కొంతమంది అనుకొన్నట్లు రైలువేలను గవర్నరు మెంటువారు కొనివేయుచున్నారని కోరుటలేదు. (నేషనల్ జేషన్). ఏలయనగా మన అదృష్టమువలన రైలువేలను కొనివేయువలన గవర్నరు మెంటువారు 1880 సం॥ లోనే తీర్మానించుకొనిరి. అప్పటినుండి వీలైనప్పుడెల్లను గవర్నరు మెంటువారు రైలువేలను కొనివేయుచున్నారు. కంపెనీలు చేయించిన రైలువేల కంట్రాక్టు అయిపోయిన తరువాత గవర్నరు మెంటువారు వీలైనప్పుడెల్ల ఆరైలువేలను కొనుచునే యుండిరి. కాబట్టి ఇప్పుడు హిందూదేశములోనున్న పెద్దరైలువేలన్ని యిది వరకే గవర్నరు మెంటు ఆస్తి యైపోయినవి. అనగా హిందూదేశమునందలి రైలువేలన్ని యిదివరకే (నేషనల్ జేషన్) అయి యున్నవి. కాబట్టి యిప్పుడు వాటిల్లు కొరునదేమనగా, గవర్నరు మెంటువారు ఆస్తియగు యీ రైలువేలను ఎవరి మేనేజిమెంటుక్రింద నుంచవలెనని ప్రజా సౌకర్యమునకు పెద్దలైన లోకములు కాభ్యుదయనల మాట నేను మాట్లాడుటలేదు. ఈ కాభ్యుదయనల గవర్నరు మెంటువారు ధనకులను ప్రోత్సహించుచు నీ కొద్ది వడ్డీలకు ధనమును సంపాదించి కాభ్యుదయనలను చేయించవచ్చును. ఇప్పుడు ఇండియాలో 25 వేల మైళ్లపొడవుగల పెద్దరైలులు గవర్నరు మెంటువారి ఆస్తిగానున్నవి. వీనిలో 88.0 మైళ్ల రైలు గవర్నరు మెంటువారి మేనేజిమెంటు క్రిందనే యున్నది. మిగిలిన 18200 మైళ్ల రైలువేలను ప్రయివేటు కంపెనీలు మేనేజి చేయుచున్నవి. కాబట్టి యిప్పటి క్లాస్సిఫికేషన్ తరువాత గవర్నరు మెంటువారు క్రమక్రమముగ ఈ 18200 మైళ్ల రైలువేలను కూడ తమ మేనేజిమెంటులోనికి తీసికొనుచుండవలెనని నేను కోరుచున్నాను. దేశములోని రైలులన్ని గవర్నరు మెంటువారి మేనేజిమెంటుక్రింద నుండుటమున ఈక్రిందిలాభములు కలుపు. (1) ఇప్పుడు మేనేజి చేయుచున్న కంపెనీలకు పోవుచున్న లాభము మిగులును. (2) ఇప్పుడు సరకులను రవానాచేయుటకు ఒకరైన రైలువేరు, ఇంకొకరైన రైలు వేరుగా నున్నందున వర్తకము ధారాళముగ సాగుటలేదు. రైలువేలన్నిటిని ఒక్కరే మేనేజి చేయుటవల్ల రైలులో ధేదముండదు. వర్తకము ధారాళముగ సాగి అభివృద్ధి చెందను. (3) ఇప్పుడు రైలువేల ఇములనుండి దేశములోనికి రవానాచేయుచున్న సరకు తక్కువరేవును, రైలువేలములు కాని పట్టణములలో తయారై యింకొక పట్టణమునకు రవానాచేయు సరకులకు యెక్కువరేవును ఉన్నవి. ఈ కారణమువలన దేశములో తయారగుచున్న వస్తువుల ధర హెచ్చుగా యించుచున్నవచ్చును. హెచ్చు ధరలు గల వస్తువులు విరివిగా అమ్ముట పోవుట లేదు. ఇందువలన స్వదేశీ పరిశ్రమలు అభివృద్ధి చెందుటలేదు. రైలువేలను గవర్నరు మెంటువారే మేనేజి చేయు పక్షమున రైలులో ఈ ధేదముండదు. ధేదము లేనప్పుడు పరిశ్రమలు అభివృద్ధి చెందుటకు అవకాశము చిక్కును. (4) గవర్నరు మెంటువారు దేశములో రైలువేలన్నిటిని మేనేజి చేయుట వలన రైలులో ధేదము లేకుండ పోవును. దీనివలన ఒకరాజధానినుండి యింకొక రాజధానికి వ్యాపారము యిదివరకు కన్న విరివిగా జరుగును. (5) రైలువేల మేనేజిమెంటు యిప్పటి వలె ఏలండవలెనో నిశ్చయించుచున్న ప్రైవేట్ యెన్ట్రప్రకారముగాక, గవర్నరు మెంటు చేతిలో యుండు పక్షమున ప్రజాభివ్రాజ్యముననుసరించి ప్రాసౌకర్యమున కనుకూలముగ మేనేజి చేయుటకు వీలుగా నుండును. (6) ఇప్పుడు అనేక రైలువేల కంపెనీలు పనిచేయుచున్నందున, ఒకరైన లో, పెట్టెలు వాడులు చాలక యిబ్బందిగా యున్నప్పుడు యింకొక రైలు నుండి రైల్వేనుటకు వీలులేకున్నది. అన్ని రైలులను గవర్నరు మెంటువారి మేనేజి చేయుపక్షమున యీ యిబ్బంది తీరును ఇప్పుడు రైలువేలను కేవలము వర్తక సౌకర్యమునకు చేయుచున్నారు. కాని వ్యవసాయదారుల సౌకర్యమును పాటించుటలేదు. ఒక రైలువేల కంపెనీ సరకును తన రైలు మీద చాలదూరము తీసికొన పెట్టి దానివలన వచ్చువాడుగను తానే అనుభవించవలెనని చూచుచుండును సరకును చాలదూరము తీసికొని వెళ్లుటకు వీలులేక పోయినప్పుడు, తీసికొని వెళ్లుటకు వీలున్న కొద్దిదూరమునకే వివరితముగ తాడుగ పుచ్చుకొనును. కాబట్టి సరకును, ఒకరైలునుండి మార్చి యింకొకరైలుమారుగా రైలుచేర్చుటకు చాలడప్పుడు అనుచున్నది.

పరిశ్రమలు అభివృద్ధి కావలెనని జనులందరు కోరుచున్నారు. తయారైన సరుకులను, ఇతర స్థలములకు వాడుగా పంపినగాని పరిశ్రమ అభివృద్ధి చెందదు. ఇప్పుటి రైలువేల పద్ధతుల ప్రకారము యీ సౌకర్యము లేదు. కాబట్టి పరిశ్రమల అభివృద్ధికిగాను గవర్నరు మెంటువారు తగిన సౌకర్యములను

కలుగజేయవలెను. ఇప్పుడు రైలువేలు కేవలము కంపెనీలకు లాభములను సంపాదించుటకును, గవర్నరు మెంటువారు ఆదాయముకొరకును పనిచేయుచున్నవి. నూటికి 7 రూపాయలు పెట్టుబడి పెట్టిన కంపెనీల లాభము నకును నూటికి 98 పెట్టుబడి పెట్టిన గవర్నరు మెంటువారు ఆదాయము కొరకును పనిచేయుచున్నవేగాని, దేశమునందలి వర్తకమును, పరిశ్రమలను అభివృద్ధి చేయు ఉద్దేశముతో కాదు. ఈ కారణమువలననే దేశములోనుండి రైలువేల రవానాచేసే సరకులకు యెక్కువ బాడుగను, ఇంకాండు మెండలను దేశములలోను, హిందూదేశపు రైలుపట్టణములలోను తయారై దేశమునందలి యితర పట్టణములకు రవానాచేయుచున్నప్పుడు తక్కువ వడ్డీలకు వచ్చుచున్నది. రైలుపట్టణములలో సాపించి పరిశ్రమలు జరుగుచున్నవి. రైలుపట్టణములలో సాపించి పరిశ్రమలు జరుగుచున్నవి కాకపోవుటకు కారణము లేకపోలేదు. ఏమనగా! మధ్యభాగమునందు సాపించిన పరిశ్రమలయములలో తయారైన సరకు కొద్దిగానే యితరచోట్లకు రవానా చేయుచున్నందున యెక్కువబాడుగలను విధించుచున్నారు. ఇందుకు ఒక కారణము చెప్పుచున్నాను. రైలు పట్టణములకు విదేశీ ములనుండి విపరీతముగ సరుకు వచ్చుచున్నది. చాలసరుకును పంపుచున్నందున రైలువేలనుండి దేశము వ్యవసాయ సరకులను చేర్చుటకు తక్కువబాడుగను పుచ్చుకొనుచున్నాము. విదేశీ సరుకులకు ఒక బాడుగ, రైలుపట్టణములో తయారగు సరకులకు యింకొక బాడుగ పుచ్చుకొనుటకు వీలులేనందున, రెండికి సమానమగుబాడుగనే పుచ్చుకొనుచున్నాను. ఈ కారణమువలన రైలుపట్టణములలో సాపించిన పరిశ్రమలు జరుగుచున్నవి. సర్ ఇబ్రహీం హిందూ ముల్లాగారి తరువాత, తీర్మానమును బలపరచుచు సర్ ఫజుల్ హుస్సేన్ కరీముఖాను సర్. జి. ఎం. చిట్టావిను, మున్షీ రోదీ, అబ్దుల్లు, ఘజన్వీ, నురొద్దీనాథ బన్దీ, మాలవ్యా, దాసు, బోర, రాజుబేంగార్లు ప్రసంగించిరి. నీటిల్వాడు, మాటితుగార్లదరు తీర్మానము నంగీకరించలేదు. పండిత మదన మోహన మాలవ్యాగారు తమయభిప్రాయము చివర నిట్లు నెలవిచ్చిరి:—దొరతనమువారిచేయు కంపెనీలు రైలువేలను వ్యవహరించుచున్నవి. ఇందువలన వీరికి సంవత్సరమునకు లోటిరూపాయలు పోవుచున్నది. రైలువేలను కంపెనీలు వ్యవహరించకుండ దొరతనమువారి వ్యవహరించుటవలన ఈలోటి రూపాయలు మిగులుటయేగాక మరియెన్నియో లాభములుండును. రైలువేల కంపెనీలు ప్రయాణికుల సదుపాయములను జూడరు. తమ లాభమునే చూచుకొందురు. దొరతనమువారి వ్యవహరించుటవలన చార్జీ తక్కువ. భారతీయులకు చాలసదుపాయం కలదు. ఇప్పుడు రైలువేల కంపెనీలు భారతీయులకు కొద్దియొద్దొగముల నిచ్చు లేంతయు శోచనీయును. జి. బి. పి. రైలువేల కంపెనీవారు, తమకంపెనీలో పనిచేయు యూరోపియనులను, యూరేషియనులను, మరియొక రైలువేలలోనుండియుగ ప్రయాణముచేయుటకు ప్యాసుల నిచ్చుచున్నారు. కాని ఈ సదుపాయము భారతీయులకు లేదు. ఇట్టి స్థితిగతు లెంతవరకు లేకుండపోయిన అంత చాగుండును. ఈ విషయమునందలన దొరతనమువారు, విశాలబుద్ధితోన, జావాద్యముతోను యోచించుటకై నేను కోరుచున్నాను.

దొరతనమువారి ప్రత్యుత్తరము.
దొరతనమువారిపక్షమున, సమాధానముచెప్పదు, డిల్లీ యు, హెచ్చి వ్రాసుకొని రైలు నెలవిచ్చిరి:—ప్రస్తుతము రైలువేలను కంపెనీలు వ్యవహరించుచున్నవి. ఇకముందు దొరతనమువారి వ్యవహరించుటకు తీర్మానములో కొరబడినది. రహిముతుల్లాగారి తీర్మానము నొప్పుకొనుటకు నాకు చాల సంతోషముగనున్నది. హిందూదేశపు మంత్రిగారి యుత్తర్యలనుసరించి, హిందూదేశపు ప్రభుత్వం నీ విషయము నిదివరకే విచారించుచున్నారు. కంపెనీలు వ్యవహరించిన ఖర్చులు తక్కువగునా, దొరతనమువారు వ్యవహరించిన తక్కువఖర్చు అపరాధము మిథ్యవిషయమున దొరతనమువారు యోచించుచునే యున్నారు. అందుచే రహిముతుల్లాగారి తీర్మానము సంతోషముతో నంగీకరించుచున్నాను. దీనిని అంగీకరించుటవలన, చివరకు రైలుగలపర్యవసానము నిషయమున, ప్రభుత్వమువారు నిశ్చితాభిప్రాయమునకు వచ్చినట్లు ప్రభుత్వం చూడదు. ప్రస్తుతము దొరతనమువారు కొంతరైలువేలను వ్యవహరించుచున్నారు. తక్కువరైలువేలను కంపెనీలు వ్యవహరించుచున్నవి. వివరణవలన లాభముగపనిసాగునది విచారించబడుచున్నది. ఈ విచారణవలన దొరతనమువారికి నిశ్చితాభిప్రాయమునకు వచ్చుటకు వీలుకలుగును.

రహిముతుల్లాగారి సమాధానము.
దొరతనమువారి తీర్మానము నంగీకరించినందున మీరు తమకృతజ్ఞతను తెలియజేసిరి. దొరతనమువారు ముందుజుచ్చు విషయములలో, భారతీయులనుకూడ సంప్రదించుచు గాక యిది మీ విశ్వసించుచున్నారు.

తీర్మానము నంగీకరించుట.
తీర్మానమునంగీకరింపబడినది. సభలోపటికి నిలుపుదలచేయబడినది.

డిల్లీ
హైందవ విశ్వవిద్యాలయ శాసనము
డిల్లీ మార్చి 24:—సర్ హోమ్స్టర్లుబట్లగారు బర్మాకు పోవుటకుముందు హైందవ విశ్వవిద్యాలయ చట్టమును శాసనవిద్యాలనభవారంగీకరించుటకై సెంట్రల్ నెలలో తిరిగి సభకువచ్చురు.

కాటక వి. సి. యస్. గారు.
డిల్లీ మార్చి 24:—ఏప్రిల్ నెల మధ్యమునుండి నైని కార్మిక శాఖయందు ఆర్థిక సలహాదారుగ ఫెల్ గారిని నియమించిరి. ప్రస్తుతమునందు స్వదేశీ శాఖయందు డిప్యూటీ సెక్రటరీగానున్న కాటక వి. సి. యస్ గారు కార్మిక శాఖయందు కమిషనరుగానున్న కాలములో ఆర్థిక శాఖయందు డిప్యూటీ సెక్రటరీగా నుండుక.

వైస్రాయికివచ్చిన యుద్ధవార్తలు
డిల్లీ మార్చి 24:—మార్చి 23 తారీఖున ఇండియా సెక్రటరీ పంపిన వార్తలు:—
జెంసీలు కోటల స్వాధీనము
కొత్త ప్యూర్త్యరము ప్రారంభమై నప్పటినుండి యిప్పటి వరకు కలిగిన విజయములలో ఆస్త్రియాదేశము నుండి జానబు కోటలు రషియనులకు స్వాధీనము. జెంసీలు కోటలు ఆస్త్రియాను పరిగణించుచున్నాను. ఏలయనగా, ఇదిగాక జెంసీలు పట్టణము 1 శతాబ్దములో మధ్యభాగమునందుండి వివిధ యమునుండి అనేక రోడ్లు, రైలువేలు, దేశము భాగములకు, పలుముఖముల వెళ్లుచున్నవి. జెంసీలు కోటలనుండి సమయములో స్వాధీనమైనవి. ఇప్పుడు వసంత ఋతు ప్రారంభమైనది. జెంసీలు కోటలు స్వాధీనమగుటవలన యీ కోటలను యిదివరకు ముట్టిడి చేయుచున్న నేన క్రాకోవ్ పట్టణము విడకుగాని, కార్పాలియకు కొండలమీదుగా హంగరీ దేశముగాని రెండు వైపులకుగాని వెళ్లుటకు వీలు యేర్పడినది. ఇదివరకు రెండుమూడు నెలలనుండి, జర్మనీవారు తాము బాల్కన్ సముద్రము మొదలు. కార్పాలియనుకొండలవరకుగల రషియను సేనను. పారవోలి యుద్ధము ప్రారంభమైనవరకు రషియనులవలన భయము లేకుండ చేసెదమని తటస్థదేశములకు చెప్పిరి. ఇప్పుడు జెంసీలు రషియనులకు స్వాధీనమగుటవలన జర్మనీవారు తటస్థదేశములకు చెప్పినమాట అబద్ధమగుచున్నది. జెంసీలు కోటలు ఆమ స్వాధీనమగుటవలన రషియావారు శతాబ్దములో నిరమగుస్థానములను విస్తరించుకొందురు. ఇందువలన ఆస్త్రియావారు ఇక పాసియా ఆశ్రయ వదలుకొనవచ్చును. జెంసీలు కోటలు రషియాకు స్వాధీనమైనవాని వినిన తోడనే పెట్రోగ్రాదు నగరమునందలి ప్రజలందరు అమితోత్సాహమును పొందిరి. కార్పాలియను కొండలలో భూకంపము జరుగుచున్నది. జెంసీలు రషియనుల చేతునుండి తిరిగి లాగికొనవలెనని ఆస్త్రియాను జర్మను సేనలు రెండును ప్రాణములకు తెగించి పోరుచున్నవి. కాని అన్నిచోట్లను రషియనులు శత్రువులను ఔనుకకు కొట్టుచున్నారు.

ప్రాస్నయ్యుద్ధము
ఆర్మీనీలో జర్మనులకు రెండు అపజయములు కలిగినవని ప్రచించివారు తెలిపినారు.
ఆఫ్రికాలో యుద్ధము
ఆఫ్రికాలో జెనల్ బోధాగారు జర్మను సేనకు సాహాయ్యముగ సేనలు యుద్ధసామగ్రిని తీసికొని వచ్చుచున్న రైలు ముందుకు పోకుండ చేసి, కొన్ని వందల జర్మను సైనికులను, 4 కిరంగులను కొంత మందు గుండు సామానును, పట్టుకొనెను. ఆఫ్రికానైరౌతిమాల జర్మనులకు మంచినీటిని సప్లయచేయు స్థలమును కూడ బోధాగారు పట్టుకొనిరి.

సర్ ఎడ్వర్డు గ్రేగారు.
కామస్కన్సభలో గ్రేగారు యీక్రిందిమాటలు చెప్పిరి:—ఈ యుద్ధమునకు కారణమేమో! ఎందుకు మనము పోరాడుచున్నామో? అను విషయములు ఒక్క నిమిషమైన మరుతరాదు. బాలకనకలతన తీర్పుటకు లండనులో జరిగినసభలో మనము నిలబడనైన శాంతిని నిలుపుటకు ప్రయత్నించితిమనియు, నింకే చిక్కువచ్చినను ఇంగ్లండు శాంతిస్థాపనకే ప్రయత్నించుననియు జర్మనీకి తెలిసియు ఆస్త్రియా, సర్వయాలతగాదాను సభచేసినీర్పుటకు అంగీకరించలేదు. ప్రాస్న ఇటలీలు, అంగీకరించిననానాగారు ఈ వ్యవహారమును హేగు పంచాయతీ సభలో పరిష్కరించిన బాగుండునని కై జరుగారిక సలహాయచ్చినను, జర్మనీ సభచేసే పరిష్కరించుటకు అంగీకరించలేదు. యూరోపును యుద్ధములోనింగినచొప్పుకై రెండుకాలము జర్మనీమీద నుండును. మనము యిదిగల తరువాత జర్మనీ యూరోపును యుద్ధములో దింపుటకు ఇది చాలావహము. దీనినే ఆఖరుతడవ చేయుటకు నిశ్చయించుకొనినాము.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS AGENCY).

THE GREAT
EUROPEAN WAR.

GREAT BRITAIN.

The Field Marshal's Bulletin.

LONDON, March 23.

A Bulletin from Field Marshal French says:—All has been quiet except for occasional German artillery fire. The damage has not been commensurate with the ammunition expended. The enemy's airmen have shown unwonted activity owing to favourable weather. They only succeeded in killing three women and four civilians. They flew at such a great height as to be unable to aim. This procedure forms a great tribute to the British airmen, as it was adopted in order to increase the chances of German airmen escaping pursuit.

The Field Marshal Interviewed.

LONDON, March 23.

PARIS.—Field Marshal French, interviewed, emphasised that he did not believe in a protracted war. He spoke favourably of the present situation, emphasising the great importance of a continued large supply of ammunition. He concluded:—"I am convinced that at the end of these hard months of war definite victory awaits us."

Sir John French's Optimism.

Striking Impression of Vigour & Energy.

LONDON, March 23.

A representative of the Agency Havas has had an interview with Field-Marshal Sir John French. He says that the sole furniture of his room was a large table covered with maps and some arm-chairs. The Field-Marshal conveyed a striking impression of vigour and energy, and looked extremely well.

Necessity of Large Supply of Munitions.

He said:—"You have seen that a winter campaign has in no way damped the good humour and cheerfulness of the soldiers. It is rough war, but the problem is comparatively simple, namely, munitions, more munitions, and always more munitions, and the Germans need them more than we. They are no longer squandering them, but are feeling the lack of nitrates. Their 'morale' is also no longer what it was. Weariness and lassitude are noticeable. They planned for a lightning victory. That plan collapsed. Moreover, the economic difficulties of Germany are becoming more difficult every day."

The Field Marshal gravely added:—"I do not believe in a protracted war."

The Spring Campaign.

After a moment's silence he continued:—"The Spring will come in well for the Allies. The French troops are in excellent form and well provided. The Russians have re-entered East Prussia, and some forts in the Dardanelles have already been reduced. Losses are inevitable. The essential thing is final success, whether we are considering the Dardanelles, France, Belgium or Russia. I and all those here are convinced that at the end of these hard months of war definite victory awaits us."

A Successful Air Raid.

LONDON, March 24.

LONDON.—The Admiralty has issued the report of Rear-Commander Longmore of the successful aeroplane attack to-day by the Dunkirk squadron on H-boken near Antwerp. Two aeroplanes were compelled to return by thick weather. Flight-Commander Meates descended in Holland owing to engine trouble but squadron Commander Courtney and the Flight-Lieutenant Rosher reached their objective. Plunging down to thousand feet they dropped four bombs each on the submarines under construction and it is believed did considerable damage to the works. Two submarines in the works were observed to be on fire. Five submarines were on the slips. The Airmen had considerable difficulty in finding their way in the mist. They were subjected to heavy gun fire while delivering the attack.

The Recent Fighting

Abnormal Officers' Casualties.

ALLAHABAD, March 24.

The "Pioneer's" London correspondent cables:—"The number of officers' casualties in the recent fighting is well over 500, but the casualties among the men are not in the same proportion and very much less than one might have expected. The reason of the abnormal officers' casualties is the self-sacrificing character of the leaders, especially after the trenches were taken, when a company of officers went forward to find out the quietest routes for the movement of their men. In this work they were caught by sharpshooters and machine guns."

Reckless Bravery of Officers and Men.

The work of officers and men is now further described as unparalleled for reckless bravery, sheer determination to turn the enemy out of his trenches with the bayonet.

Tributes from French Army.

The French Army have sent many tributes to the British on their fine work.

The British Force.

Changes in Headquarters Staff.

LONDON, March 23.

Some changes in the Headquarters Staff of the Expeditionary Force are published to-day, by which

TELEGRAMS.

recently Sir William Robertson became Chief of the Staff of Sir John French, succeeding Sir Archibald Murray now Sub-Chief of the Imperial General Staff at Home. The new Quarter-Master General at the front is Lieutenant-General Sir Onald Maxwell, whom Lieutenant-General Sir Frederick Crayton succeeds as Inspector-General of Communications. Thus to the satisfaction of everybody, an Army Service Corps officer is in chief authority on the lines.

FRANCE.

Seizure of the Dacia Pronounced Valid.

LONDON, March 23.

PARIS.—Official enquiry has found that the seizure of the "Dacia" is valid.

A Paris Communique.

LONDON, March 24.

PARIS.—A Communique this evening says:—"The Belgian Division has progressed on the right bank of the Yser. Another captured a trench on the left bank. We captured the second line of trenches at Hartansweiler. Our troops are organising themselves on the further side of the second line within a very short distance of the summit. We captured prisoners including officers."

A Paris Communique.

PARIS.—Last evening's communique said:—"A German trench was demolished and we captured at Garency, north-west of Arras."

Our artillery checked an attempt to bombard Soissons. The enemy sprayed burning liquid on a trench at Vanquies, causing the defenders to withdraw fifteen yards. Two German attacks at Esparges were repulsed. The French captured a line of trenches and the block-house at Hartmannswillerkof.

TURKEY.

Bombardment of Dardanelles.

LONDON, March 24.

A Message to the "Times" from Tenedos says that furious north-easterly gale has been blowing for three days and heavy sea is running. Ten battleships are anchored in the Lee of the Island. It is feared that the Turks are repairing forts and mounting fresh guns.

Weather Impediment in the Dardanelles.

LONDON, March 23.

ATHENS.—Storm continued in the Dardanelles, yesterday, preventing operations. The presence is confirmed of German howitzers mounted on rails, explaining the fire from certain forts which had been destroyed.

ITALY.

The Roman Senate.

LONDON, March 23.

ROME.—The Chamber has adjourned till May 15th. Signor Sclandra, in an important speech, explained that the recess was longer than usual because the Government was conscious of its duty of concentrating all its attention on the present problem. It was far from the intention of Government to govern without Parliament. It had evidences of confidence of the Chamber (cheers) and knew that Parliament unanimously desired the safeguarding of the legitimate interests and just aspirations of the country. (Cheers).

RUSSIA.

Russian Progress near Buala Pass.

LONDON, March 23.

The Russian detachment which reconnoitred towards Memel retired into the Russian territory. The Russian in the Carpathians are progressing on the front of the Buala Pass to the upper San. They captured 3,500 prisoners.

AUSTRIA.

Przemysl

Ex-Commander's Report.

PETROGRAD.—The ex-Commander of Przemysl reports that the total prisoners were nine generals, 93 staff officers, 2,500 officers and 11,700 men. Many guns and other booty were taken by the Russians.

Original Strength of the Garrison.

PETROGRAD.—The garrison of Przemysl was originally 170,000 of which 40,400 were killed. The prisoners included 20,000 wounded.

Impression in Italy.

ROME.—The capture of Przemysl has created a tremendous impression in Italy. It is estimated that this great success will liberate 150,000 Russian troops. Unless Berlin or Vienna immediately rushes reinforcements to the Galician front, Austria's plight will be aggravated.

The Fall of the City.

An Interesting Account.

PETROGRAD, March 24.

A Russian journalist proceeding to Przemysl from Lemberg has arrived there. He says the besiegers advanced to the lines of the village of Schelgine. This was the principal scene of the repulse of the last desperate sorties. The ground is still littered with corpses, which ambulances are removing. The journalist met two Austrian Battalions. The men were disarmed, but the officers retained their swords. The journalist reached the trenches and redoubts of Perekopagne suburb. He was not able to enter the city, as the bridges had been blown up by the Austrians. Near a railway bridge was the wreckage of an armoured train destroyed by the Russians.

TELEGRAMS.

Forts and Ammunition Destroyed.

All round the fortress were burning forts, which smoked like a circle of volcanoes. From the southern and western sectors came an uninterrupted succession of explosions, with dense masses of smoke, the work of the Austrians blowing up ammunition stores. A pontoon bridge, constructed by the Russians, was covered with masses of Austrian troops, crossing to the other side, where Cossacks were waiting to enter the city. Russian Officers state that at 5 o'clock on the morning of the surrender loud explosions were heard everywhere in the fortress, the Austrians blowing up the works. The Russians then rushed within the fortifications and captured the inner sectors. The Austrians shot their horses to prevent their capture.

The Capitulation.

"Parliamentaires" at 6 o'clock in the morning came out and announced the capitulation of the city. The suburbs alone have suffered and the city is intact. A large civilian population, chiefly Jews, has remained in the city.

COLONIES.

The Singapore Confusion.
Normal Conditions Restored.

LONDON, March 23.

The Press Bureau says that all messages since last notification show the restoration of normal conditions in Singapore. All except eleven rebels have been captured. Five rioters were court-martialled and shot, others being sentenced to terms of imprisonment. During the riot seventeen German prisoners escaped and six have been recaptured. The conduct of the remainder has been exemplary.

Death of Colonel Farquhar.

LONDON, March 24.

OTTAWA.—In the House of Commons yesterday Sir Robert Borden announced the death of Colonel Farquhar commanding the Princess Patricia's Canadian Infantry who was formerly the Military Secretary to the Duke of Connaught.

EGYPT.

Situation near El. Kubri.

LONDON, March 23.

The Press Bureau says that at dawn yesterday patrols discovered a party of the enemy near El Kubri opposite the Suez. Shots were exchanged. Aeroplanes estimated the numbers at a thousand infantry and artillery and a few cavalry. The guns at El Kubri opened fire and the enemy retired and encamped eight miles eastward of the canal. Early to-day a force under General Sir G. Younghusband attacked and routed the enemy, who are now in full retreat. A prisoner says that the force marched twelve days direct from Birrilsaba and included General von Traumer and three other German officers.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

DELHI.

IMPERIAL LEGISLATIVE
COUNCIL.

ASSAM LABOUR BILL.

DELHI, March 24.

After the interpellations Mr. Clark moved for the consideration of the Assam Labour Bill, which was passed with three minor amendments. Mr. Clark alluded to the constitution of the Labour Board and said it was a tentative one.

Mr. Graham in supporting the Assam Labour Bill reviewed the labour question and said that since 1891 there had been much legislation and more co-operation between Government and industry. He welcomed the Labour Board and claimed sympathetic consideration. What they needed was more freedom in the matter of recruiting, and with a view to secure a modification he had moved several amendments which, he said, Government did not find their way to accept.

Management of State Railways.

Sir Ibrahim Rahimtulla's Resolution.

Sir Ibrahim Rahimtulla moved a Resolution to consider the desirability of future policy in regard to State Railways being one of management by Government instead of by Managing Companies. Sir Ibrahim in his speech pointed out that the Resolution did not deal with the question of nationalisation of railways in India, as some people had imagined. He regarded it as a fortunate circumstance for this country that Government decided so long ago as 1880 that they would acquire the railways in India, and pursued that policy ever since. Whenever, under the terms of contract with private companies, the time was reached to exercise the option resting with them, they had declared such option in favour of acquisition, with the result that all trunk railways in India were now the property of the State. The railways had thus been nationalised, that is, they now belonged to the State, and the Resolution merely dealt with the method of management of State property. The speaker said that the Resolution did not deal with the construction of feeder lines required to develop railway facilities in this country. Private enterprise could well be invited to co-operate with Government in meeting the requirements of this country and encouraged to provide the necessary capital on terms which should not prove oppressive to tax-payers of India. The object of this Resolution would be clearly appreciated when, the speaker said, he explained that there were 25,000 miles

TELEGRAMS.

of trunk lines in India owned by the State, out of which 6,800 miles were worked by Government, while 18,200 miles were managed by private companies. He desired that Government should lay down as their future policy that when the present contract with different Managing Companies fell in from time to time the present arrangement should be terminated and the 6,800 miles which they managed now should be gradually increased to embrace the entire system and brought under one management of the State. The advantages which he expected to result from State as against company management might be summarised as follows:—(1) The saving in the share of profits now paid to managing companies; (2) the development of trade and commerce on natural lines instead of the present artificial division by means of block rates; (3) the growth and development of industries, especially in the interior of this country; (4) the encouragement of inter-provincial trade; (5) the centre of control in a single State department located in India and amenable to Indian public opinion instead of vesting, as at present, in different Boards of Directors in London, and (6) economy in working by the free use of all rolling stock over the entire system instead of being hypothecated to specific railway concerns. Dealing with the details of the advantages, Sir Ibrahim laid special stress on the fact that at present, in matters of construction of railways, the question was merely looked at from the point of view of merchants and not cultivators in whom Government claimed paternal interest, but in this matter in which they were materially affected, not one word of consideration was given. The effect of the present arrangement was that, though the railways were opened by the state, each managing company has a special interest in obtaining as much revenue as possible by carrying the largest quantity over the longest distance on their own rails. Effect was given to this desire by imposing maximum rates known to trade as block rates for carrying the cargo over short distances on their own lines when it was intended to be carried to ports served by other state railways. In this way attempts are made to divert the cargo from its outlet to another which did not supply the same advantages. It was due to this system that the sphere of influence of different lines and different ports was determined. He referred to the Muttra-Aligarh Railway, which the Government refused to sanction on the ground of sphere of influence.

He next referred to the question of the growing demand in this country for industrial development. The speaker said that the cost of transport forms an important factor for the success of industrial concerns, and they were entitled to ask that the State railways should provide special facilities in promoting industrial development. At present the foremost consideration with managing companies was to work them on a commercial basis, and the securing of revenue for the State and dividends for the shareholders (whose stake in the capital of railways came to an average of about 7 per cent. the balance of 93 per cent. being provided by the State) naturally formed an important consideration with managing companies. The result was that manufactured imports which were offered in large quantities for carriage over long distances received great consideration and were carried at comparatively low rates. Goods manufactured at ports of India for home consumption were, and must be, carried at the same rates as imported articles, and that was one of the reasons why manufacturing industries started in the ports had been generally successful. Goods manufactured in the interior were charged at higher rates on the ground that smaller quantities were offered for transshipment. The effect of this arrangement, which might be justified on the ground of railway policy and railway interests, was obviously inimical to the industrial development of India.

Sir Fazulbhoy Currimbhoy.

Sir Ibrahim, who spoke for 40 minutes, was followed by the Hon. Sir Fazulbhoy Currimbhoy, who, in supporting the Resolution, said that last year he favoured the present arrangement of Company management of railways on certain grounds, and the opinion expressed then as regards the economic aspect was governed by the consideration that State management was more expensive; but now, on hearing the mover of the Resolution he felt that economy was counterbalanced by a disadvantage incidental to present arrangements for division of profits. For a proper elucidation of this point an enquiry by experts working with the Railway Board would be most welcome. The foremost consideration of the whole question was one relating to differential treatment as regards rates on company-managed lines of internal and sea-borne commerce. The general complaint of merchants connected with inland trade was that the schedule of freights on these lines for exports and foreign imports was much higher than the schedule for goods moved from one part of the country to another. They had a right to insist that both external and internal trade should receive one and the same treatment, and the distinction in favour of the former should be removed. Another point he would like to press was that public opinion in India was ripe for a large expansion of federal railways by companies formed by Indians or firms doing business in the country. Sir Fazulbhoy said that at present control was practically in the hands of British Companies, who were expected to appear on the field as competitors for the construction of feeder lines. The situation was intolerable. If the system could not be mended the drastic alternative of ending it would have to be adopted.

Sir G. M. Chitnavis.

Sir G. M. Chitnavis supported the Resolution. Although he held the view that company management was good enough, he urged that the revision of contracts should be undertaken on broad lines of efficiency and economy. The speaker paid a tribute to the service of Sir Henry Burt, who was retiring from the Railway Board.

Mr. Marshall Reid.

Mr. Marshall Reid said that the other day, in speaking on the wheat export scheme of the Government, Sir Ibrahim Rahimtullah urged that Government should not involve itself in the details of a commercial undertaking. Now he suggested that Government should take over a huge enterprise and work it. (Laughter.) The burden would be a terrible one. The wording of the motion, he proceeded, suggested that there was no Government control of railways at present. He (Mr. Reid) had been in India many years, and he had heard from Railwaymen

TELEGRAMS.

nothing but complaints of Government control. His main objection to the proposal was that it would mean the utilization of control. His second objection was that a great deal of responsibility would be added to a department already overburdened with work. Again—and this was an important matter—State management would tend to reduce the powers of Managers who were primarily responsible for the control of the company-managed lines. Company management was not perfect, but it was better than State management.

Mr. Abbott.

Mr. Abbott opposed the Resolution and dwelt upon the bad effects of the disappearance of competition.

Mr. Setalvad.

Mr. Setalvad said that he was not a commercial expert, not a business man. It was with great reluctance that he intervened in the debate. His observations would be therefore the observations of a layman. Dealing with the objections to company management as raised by Sir Ibrahim Rahimtullah, the speaker said that the main objections, such as block, etc., were not insuperable, since even at present the Government had power to control, which it could exercise if it chose. He did not believe that management of railway concerns by Government could be so economical and efficient as management by private companies. Moreover, a State department could not show such enthusiasm and solicitude for the passengers as the companies did, because the latter, he thought, had direct interest in increasing profits, and it was only natural that they would manage well. If the Resolution was accepted it would not be to the interests of the State or the country.

Mr. Ghuznavi.

Mr. Ghuznavi, in supporting, said, that the mover had made out a case. After dealing with the salient points in the history of railway development in India, he said that the greater part of the railways had been nationalised already, and, looking at the financial side, he held that out of a total outlay up to 1912, of 352 millions the Government had already found means to provide 334 millions and managing companies only 18 millions. It was only, in the speaker's opinion, a question of finding 18 millions which would enable the State to practically own the railways. He held this was no difficulty at all. He next dwelt on the disadvantages of management by companies and the financial loss to the State, which meant loss to the tax-payer. The serious disadvantages, in the speaker's opinion, were that, having regard to the cost of working Indian railways, the rates were excessive compared with those of other countries, and the principle which guided railway companies was chiefly to make the greatest profits without due regard to the broader policy of the convenience and welfare of the public. The objection to company management could be summed up by saying that, as the controlling agency and the central authority were divided between the Government of India here and the Board of Directors in London, this dual control stood in the way of progress and was a distinct disadvantage both to the Government and the people. In the case of entire State management the country would have a greater chance of having grievances removed. In conclusion Mr. Ghuznavi said that the question of supply of capital and aid received from companies was a myth.

Mr. S. N. Banerjee.

Mr. S. N. Banerjee supported the Resolution and dissented from Mr. Setalvad's views. There were State managements of railways in India and they proved a success. Then there was the question of the margin of profits going into the pockets of companies, which he regarded as a drain on tax-payers. Alluding to the speech of Mr. Marshall Reid, Mr. Banerjee was of opinion that decentralisation and wide powers to managers were possible with State management. He urged Government to accept the Resolution.

Mr. Rayaningar.

Mr. Rayaningar said there were certain clear advantages of management of railways by the State as pointed out by the mover. It was mainly advantageous to the development of agriculture. He was in full sympathy with the Resolution.

Mr. Monteath.

Mr. Monteath pointed out that the whole question was before the Bengal Chamber of Commerce in 1907, when the Vice-President and Sir Ernest Cable spoke in favour of State management. They were, however, personal opinions, but commercial views were divided and were mainly in favour of relieving the Government of the management of railways. He also alluded to the opinions of Mr. Thomas Robertson, who was also of opinion that the disadvantages of State management outweighed all advantages. Mr. Monteath further said that with regard to the question of remittance to Home management as raised by several speakers, he would like to ask, was the Government going to work the railways for nothing, and was State management less costly than company management? Commercial opinion, Mr. Monteath said, was somewhat divided on the general question of State and company management. He would not give any opinion as he was not authorised by his Chamber to do so. His own opinion was that they were best as they were.

Pandit Madan Mohan Malaviya.

Pandit Madan Mohan Malaviya reviewed the debate and dealt with the question from a financial point of view. He held that State management would be beneficial to the State, and criticised the working expenses of company-managed lines. He also alluded to the large number of Government officers at the head of company lines, and also argued that retired Government officials were all on Company Boards in London. He, in conclusion, dwelt upon the advantages which would accrue, including an annual gain of one crore of rupees, the convenience of passengers, the lowering of fares and rates and the employment of more Indians. Referring to the last point the speaker said it was notorious that companies should employ so few Indians. Such a state of affairs was very, very regrettable. He said that the G. L. P. Railway issued change passes to Europeans and Eurasians, but would not do that for their Indian employees. The sooner this state of things was abolished the better. In conclusion, he asked the Government to handle the whole question in a broad and statesmanlike manner.

TELEGRAMS.

Mr. Das.

Mr. Das supported the Resolution and said that the opponents of the Resolution had not given any reason as to their opposition why the Resolution as it stood should not be accepted.

Mr. Borna.

Mr. Borna supported the Resolution.

Mr. W. H. Clark.

Mr. W. H. Clark, speaking on behalf of the Government, said:—"I trust that the Hon. Member who has moved the Resolution and the Hon. Members who have supported it will not think me lacking in courtesy if I make no attempt to discuss the complex question which has been raised, the question, that is, of the rival merits of Government and private management of railways. If I do not do so it is not that I fail to appreciate the great importance of the problem to Indian industry and commerce; but last year, as the Council knows, there was a debate on this same question, in the course of which I reviewed the main factors on either side, and it would be a waste of the time of the Council if I were now once more to go over the same ground. I explained then that it would be entirely outside the scope of the debate were I to offer personally, or on behalf of the Government, any opinion on the merits of the conflicting considerations which can be urged on either side of the controversy, and it should be equally unsuitable if I were to attempt to do so now." After dealing with the points raised in the debate and the mover's speech, which he characterised as very able and instructive, Mr. Clark concluded as follows:—"The present resolution merely recommends the Governor-General in Council to consider the desirability of the future policy in regard to State railways being one of management by the Government instead of by Companies. It is a great pleasure to find myself in the fortunate, and I am afraid not too common, position, not only of being able to meet my Hon. friend's wishes, but even of having anticipated them. The Government has already, with the sanction of the Secretary of State, taken up an enquiry into this matter, especially in regard to the vital question of the comparative economy of the two methods of working. I am therefore very glad to accept the Hon. Member's motion. The Council will of course clearly understand that, in accepting this motion and in instituting the enquiries we have instituted, the Government of India are in no way committed as to the conclusions which they may eventually form. We are merely comparing the respective results of the existing working of the lines which are now managed by the State and of those which are now managed by Companies, and the sole object which we have in view is to collect the necessary data for forming a judgment on this question."

Sir Ibrahim Rahimtullah's Reply.

Sir Ibrahim Rahimtullah, in his reply, expressed gratitude to the Government for having accepted the Resolution. He hoped that in all future enquiry on the subject Indian opinion would be fully consulted.

Resolution Accepted.

The Resolution having been accepted, the Council adjourned till to-morrow the 25th instant.

War Telegram to the Viceroy.

DELHI, March 24.

The following telegram has been received from the Secretary of State by the Viceroy dated 23rd March:—

The Fall of Przemyśl.

Fall of Przemyśl is regarded as a chief event since the new year, for the fortress was of the main defences of the Austrian Empire and situated in a central position of Galicia whence roads and railway radiate in all directions. The fall comes at the right moment at the opening of the spring campaign, and releases the large investing forces and opens the road either for advance on Cracow or over the Carpathians into Hungary or for both and falsifies the idea which Germany tried to impress on neutrals all winter that they had plans for disposing of the whole of the Russian campaign from the Baltic to the Carpathians and rendering the Russians harmless for the rest of the war. The capture of Przemyśl consolidates the Russian position in Galicia which may now be regarded as definitely lost to Austria. This news has produced an indescribable wave of enthusiasm throughout all classes at Petrograd.

In the Carpathians furious fighting is going on. Both Germans and Austrians are making desperate efforts to relieve Przemyśl but being everywhere repulsed.

A French communique says two serious reverses were inflicted on Germans in Argonne.

General Botha has cut off a German supply train and captured some hundred Germans, two field guns, two maxims and a large quantity of ammunition and now holds the enemy's water supply near Swakopmund in South West Africa.

Sir Edward Grey speaking in the House of Commons said we must not lose sight for a moment of the character of the original war and the main issue for which we were fighting. Germany knew from experience of the London conference which settled the Balkan crisis that she could count on our good will for peace in any conference between the powers on disputes between Serbia and Austria. But she refused to join the conference through France and Italy and we were willing and the Czar made definite proposals to the German Emperor that the case should be referred to the Hague. On her tests now and must rest for all time the appalling responsibility for having plunged Europe into the war. This is the fourth time within living memory that Prussia had made war in Europe and we are determined it shall be the last.

Monuments Declared Protected.

DELHI, March 24.

The following is published in the Bihar and Orissa "Gazette":—The Barabati fortress in Cuttack, the Ashoka Nala bridge of eighteen openings over the Madhupur stream at Puri, also the Black Pagoda, Puri district, are declared protected monuments.

TELEGRAMS.

The Delhi Club Bomb Case.

DELHI, March 24.
Addresses of Counsel in the Delhi Club bomb incident Case concluded to-day and the case was adjourned to the 29th instant when Mr. Connolly will deliver judgment.

Sir H. Butler to Return to Council.

DELHI, March 24.
Sir Harcourt Butler will return to the Council in September to see the Benares University Bill through before going to Burma.

Prohibition of the Export of Wheat and Flour.

DELHI, March 25.
A notification has been issued to-day in pursuance of the policy recently announced by the Government of India in regard to wheat exports after 31st March. A separate notification has also been issued in regard to flour. No exports of wheat will be permitted from April 1st next to March 31st 1916 except by or on behalf of the Crown. Government will buy for export through the leading exporting wheat firms in this country. The price will be announced at which the Government will begin to purchase for April shipment under arrangements nearing completion. This initial price will be relatively high in comparison with prices which will be offered later. Price will be lowered for May shipments, and Government reserve the right in their discretion to lower the initial price even before the 30th April should this seem advisable.

Still further reductions will be announced for June shipment. It is intended by this means to effect a steady reduction of prices to a figure which will take due account both of the necessities of the consumer and of the reasonable expectations of the cultivator. Any difference between Indian and world prices less remuneration of agent firms and other necessary expenses will accrue to Govt. as profit, and arrangements will, it is hoped, be made by which this will be earmarked for special purposes. Interests of Indian consumers in Eastern countries have been duly considered and care will be taken that necessary supplies of wheat are made available for them.

Flour.

Flour is dealt with on a different footing. The exports being relatively insignificant as compared with those of wheat it has not been thought necessary to bring it within the scheme above outlined by which export will only take place on behalf of Government.

In order to prevent excessive exportation exports will be restricted for the same period viz from April 1st next to March 31st 1916 to amount approximately equal to the quantity exported during the year 1913-14. This amount is being allotted among various milling interests concerned.

CALCUTTA.

Trading With the Enemy.
Bombay High Court's Judgment.

CALCUTTA, March 24.

At the High Court to-day, Mr. Justice Woodroffe delivered judgment in a reference made in the case of Emperor vs. Indra Chand in what is known as the "Trading with the enemy" case. In this case the accused was convicted by the Chief Presidency Magistrate of Calcutta on two charges under the Trading with the enemy Ordinance and sentenced to 18 months' rigorous imprisonment and a fine of Rs. 1,000. The charges were in reference to several casts of mica which the accused was alleged to have sent to Germany. On appeal Justices Beachcroft and Greaves upheld the conviction on the second charge but remitted the sentence of imprisonment, retaining only the fine of Rs. 1,000. As regards the first charge, their Lordships held different views, Justice Beachcroft being of opinion that the accused was guilty, while Justice Greaves was for acquittal. Owing to this difference of opinion the Chief Justice referred the case to Justice Woodroffe for final disposal as regards the first charge only. This charge referred to one case of mica despatched from Calcutta to Antwerp before the outbreak of the war, which, however, was taken delivery of in England. The connection of the accused rested on two letters which the accused wrote to his Italian agent, Chicachi, for disposal of this case of mica. His Lordship, agreeing with Justice Greaves, acquitted the accused on this charge.

Transport of Bengal Coal.

CALCUTTA, March 24.

The Indian Mining Association have now agreed to give a three months' trial to the new mechanical coal-loading plant docks in which the Port Commissioners have had certain improvements made. The interesting experiment is being made of conveying coal from Bengal collieries by rail direct instead of, as heretofore, by sea via Calcutta for the use of railways in Western India. The idea is to free shipping for jute and other classes of export business which have no alternative means of dispatching their goods. One of the results of this policy has been an enormous increase of coal traffic in the western sections of the East Indian Railway. A statement made by Mr. Pearce, at a recent meeting of the Indian Mining Association, shows that in one week over a quarter and a million tons of coal has been carried, of which just under half was for up country, being a record for the line.

Suit for Damages.

Against Calcutta Police Commissioner.

CALCUTTA, March 24.

At the High Court to-day, before Justice Imam, two applications were made in connection with the suit brought by Din Mahomed for recovery of damages against Sir Frederick Halliday, Commissioner of Police, for seizure of some books which were not proscribed. In

TELEGRAMS.

the first application the plaintiff prayed that the hearing of the suit be expedited as Sir Frederick Halliday was leaving Calcutta on the 31st instant. His Lordship said he could not expedite the hearing of the suit, but directed "de bene esse" examination of Sir Frederick Halliday on Tuesday next. In the second application the plaintiff prayed for "de bene esse" examination of Mr. Lowman, Deputy Commissioner, who, it was stated, would shortly go to the front. His Lordship granted the application but fixed no special date for his examination.

The Proposed Calcutta City Civil Court.

CALCUTTA, March 24.

At to-day's meeting the Calcutta Corporation adopted a suggestion made by the Special Committee regarding the proposed establishment of a City Civil Court in Calcutta. The Committee made the following suggestions regarding the reform of the original sides of the High Court:—(a) Audience of Vakils and Solicitors on original side, (b) Engagement of Attorneys optional, (c) Abolition of existing scale of fees. Failing the above reform the Committee recommended the establishment of a City Civil Court on the following lines:—(a) pecuniary jurisdiction limited to Rs. 10,000, (b) court fees regulated under Court Fees Act and costs assessed as in mofussil courts, (c) Judges to be recruited from Barristers, Vakils and Solicitors of not less than ten years' standing or experienced members of the judicial service.

Bomb in a Villager's bed.

Six Killed and Twelve Injured.

CALCUTTA, March 24.

Confirmation has now been received of the report of an explosion in the village of Sailati, Mymensingh district. It appears that a bomb was found by a villager in his bed. He took it outside and a crowd collected who tried to open it with a bamboo when an explosion occurred killing 6 villagers and injuring 12. The occurrence is believed to be the result of a private feud without political significance.

The Darjeeling Extortion Case.

DARJEELING, March 24.

The hearing of the case in which Inspector Simpson is charged with an alleged attempt at extortion was resumed to-day before Mr. Nicholl, Sessions Judge. Doctor Kashinath of Victoria Hospital and Sidheshwar Dey, clerk to civil Surgeon of Darjeeling were examined for the prosecution. They deposed to incident of 8th January. A chaprasi of the complainant was also examined. Mr. Barratt of the Municipality was tendered for cross-examination. The case is proceeding.

The Tagore Lecturer.

CALCUTTA, March 25.

The Senate of the Calcutta University at its meeting on Saturday will consider the recommendation of the Faculty of law that Mr. Harold Dexter Hazelting, Reader in English law at Cambridge, be appointed Tagore Professor of law for 1915 on that subject of his lectures be growth of English, how and when transplanted.

UNITED PROVINCES.

Landhaura Estate Case.

ALLAHABAD, March 24.

The Chief Justice and Sir P. C. Bannerjee have delivered judgments in the Landhaura Estate case, differing in their opinions. The case is in connection with the claims preferred by Chandra Resol and Lala Fatechand as heirs of Raja Jagat Pradkash Singh, last male holder of the estate, for possessions of the Landhaura Estate, valued at several lakhs, from the present owners, Raja Bulwant Singh and others. The case will now be heard by a third Judge.

BURMA.

Compulsory Military Service.

A Letter from the R T A.

RANGOON, March 24.

A letter dated March 23rd 1915, has been despatched to the Local Government from the Rangoon Trades Association supporting the memorial of the Burma Chamber of Commerce on the subject of compulsory military service India. The Association entirely endorses the necessity of some form of compulsory military service being introduced. The Association considers there are various points which should have the fullest consideration. In place of the term volunteering it is suggested, either Territorial or Civil Guards be substituted. In the event of Europeans accepting the burden of compulsory military service it must also be extended to the domiciled Anglo-Indian Community. The Association is also strongly of opinion that the corps should be officered by Regular Officers.

BOMBAY.

Running Train Thefts.

BOMBAY, March 24.

An incident occurred yesterday on B. B. and C. I. Railway line at Makarpura near Baroda which throws some light on the modus operandi of thieves who occasionally break into the compartment reserved for carrying bars of silver and valuables from Bombay to Marwar Rajputana and Northern India by this railway. On arrival of the Punjab mail train at Baroda yesterday the roof of the silverbar compartment was found to have been cut open. An inventory of contents revealed that three silver bars were missing. The matter was at once taken up by the railway police who sent men along the line to find traces of the thieves. Near Makarpura, a suburban station of Baroda, a man was found lying on the line badly cut-up. The missing bars were lying near him. Nothing has been ascertained as to how the

TELEGRAMS.

man succeeded in making his way into the compartment. On several previous occasions, bars had been missed between Broach and Baroda from trains. On one occasion however prompt enquiries resulted in the recovery of three out of the four stolen bars from under a tree along the railway line where they had been buried by the thieves.

Homeward Mails Calling at Marseilles.

BOMBAY, March 24.

From the date the homeward P. and O. Mail Steamers will resume calling at Marseilles. For the present running of special trains is suspended and passengers must make their own arrangements for overland journey on arrival at Marseilles. A passport must be obtained from the Secretary to the Government Political Department Bombay and vised by the French Consul. Passengers from Calcutta can obtain a passport from the Government of Bengal which should be vised by the French Consul-General at Calcutta. On landing at Marseilles passports must be vised by the British Consul and then presented at the Prefecture in order to obtain "Laissez Passe." A small unmounted photograph must also be provided to be attached to "Laissez Passe."

Additions to the Bombay University.

BOMBAY, March 24.

Plans have been prepared for additions to Bombay University the estimated cost being 5 lakhs. They will be discussed by the Senate at the next meeting.

Lord Willingdon to open the
Sanitary Institute.

BOMBAY, March 24.

The Governor of Bombay is returning to Bombay next Tuesday to open the new Sanitary Institute.

SIND.

Karachi Opinion about the Resolution.

KARACHI, March 24.

Public opinion in Karachi on the decision of the Government of India in the matter of wheat exports is expressed as follows:—The Government are to be warmly congratulated on the course they are steering as the compromise is one that ought to satisfy all reasonable patriotic men. By prohibiting all private exports prices have already been very materially lowered. Speculation is checked and there is every possibility of wheat returning to levels that will disarm the critics. On the other hand by retaining in their own hands the business of supplying England with such quantities of wheat as may be urgently required before Argentina, Australia and Southern Europe can send forward their surplus grain Government will satisfy imperial requirements with the least possible disturbance to price levels in India. All things considered the enormous surplus of wheat that will very shortly be available in India the ruin that must overtake the Swadeshi Wheat Flour Milling industry in India if exports of wheat flour be prohibited the urgent demands of England and France—both countries require good food supplies to enable them to carry the war to a satisfactory conclusion and lastly the incontrovertible fact that Indians' continued prosperity and advancement depend on the success of British arms—if all these points be weighed it is impossible to conclude otherwise than that the Government have acted very cleverly and satisfactorily in taking the control of the export of wheat trade into their own hands. It is now urged that they deal similarly with wheat flour or in the alternative allow moderate quantities of wheat flour to be exported to selected destinations.

SOUTH INDIA.

H. H. the Maharajah of Cochin at Springfield.

COONOR, March 24.

His Highness the Maharajah of Cochin motored his up from Mettupalayam this morning and took up his residence at Springfield for the Season.

H. H. the Maharane of Indore Resides at
Ootacamund.

COONOR, March 24.

The Maharane of Indore is expected to pass through Coonoor to Ootacamund to-morrow afternoon. Her Highness will reside at Ootacamund.

Sanitarium Season at Wellington.

COONOR, March 24.

The Sanitarium Season opened at Wellington yesterday when a small party of twenty men and two officers arrived. A large number of convalescents from different regiments are expected to arrive shortly for the Wellington sanitarium season which would last for 6 months.

Theft of Bicycle Case.

BANGALORE, March 24.

The District Magistrate has sentenced H. L. Gomes to six months rigorous imprisonment for theft of bicycle in the Commercial Street on the 19th instant from outside a shop. The accused had just served a sentence of a month for attempting to sell a hired bicycle. On this occasion also he was handed over while negotiating the sale of the stolen property.

వృత్తాంత లేఖలు

మగ్గిరాల వార్తలు.

(ఒకవిశేషమువద్దనుండి)

బోధ పాఠశాల.

మగ్గిరాల మార్చి 20:—మాగ్గిరాల వైపున పాఠశాల యందు నలుపు రుపాధ్యాయులుగలరు. దాదాపు 120 మంది బాలురుగలరు. ఇప్పుడు క్రమేణ వారు సంఖ్య తగ్గుచున్నది. గ్రామములు మరొక ప్రయత్నము పాఠశాల నేర్పరచ ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ పాఠశాలలోనియుదుపాధ్యాయులు బాలరకు సరిగవిద్య గలవగుటయే దీని కారణమని నేనూహించెద. ఈ పాఠశాలలో పాధ్యాయులు విద్యగలవగుటయందు తగు శ్రద్ధ వహించుదు గాక.

పాఠశాల భవనము కట్టినప్పుడు నేలంతయు గచ్చచేసిరి. ఆ గచ్చంతయు పాడైపోయినది. పసిపిల్లలందరు మోకారి లోతుడుముల్లోపడి పొగ్గాడుచున్నారు. చాపలై పన్ని సార్లు వైక్రవాసినను వెయ్యది కారులు స్వయంచేయలేదట మాతెనారి తాలూకా పాఠశాలల నవ్ ఇన్నెవ్వరు గారును, మాతాలూకా బోధనారును ఈ విషయమును గమనించి పాఠశాల బాగు చేయించుటకును, పసిపిల్లలు, దుమ్ములో పొగ్గాడి గడ్డి మొదలయిన చర్మరొగములపాలు గావించుటకు చాపల సప్లయ చేయుటకును ప్రార్థింతులు.

మాతెనారి తాలూకా బోధనారి కొకమనవి.

మాగ్రామముందు నాలుగు లోకల్ ఫండాగోడు గలవు. అందువెదది గ్రామమధ్యముగ ఉత్తరముననుండి దక్షిణమునకు వెళ్తును. ఇది 10 ఫ్లాంగుల పొడవుండను. కోడంతయు గుంబరే. కోడ్డుపక్కలనున్న కొట్టుకొనిపోయి కోడ్డుపాలు కోగాటముగనున్నది. మాగ్రామ మాటపల్లెవద్ద ఈకోడ్డువెడల్పు బహుశక్తుల. ఇక్కడనే క్రిందటి సం॥ ఈ జిల్లాకలెక్టరు మోటారుబండిలో వచ్చుచుండగ, బండ్లులోలగుటకు నీలలేక రెండునిండు బండ్లు తలక్రిందులయినవి. ఆకలెక్టరుగారు ఇదంతయు భూచియు దానిని గూర్చి శ్రద్ధతీసికొనిన ప్రేమియు తెలియదు.

గొల్లపాళెపు రస్తా.

ఇది రెండవతరగతి రస్తా. దీనిస్థితిచూచినంగాని చెప్పిన తెలియదు. ఇది ముఖ్యముగ బాగుపడవలసియున్నది.

గ్రామమునుండి రైలుస్టేషన్ కు దూరమోడు. దీని స్థితి కొంచెముబాగున్నను, కృష్ణవరదల ను మునున శుంకభద్రపార్కుచే కొన్ని ప్రదేశముల మాత్రముచెడినది. మాడవరగతి గోడ్డు

ఇది కాలవకట్టవెంబడి మాగ్రామమునుండి తుమ్మలూడివరకునెల్లను. కృష్ణవరదల సమయమున కాలవపార్కుచే అంతయుచెడిపోయినది. ఇదిమనఃపూర్వకమున నడచుటకునీలు లేనిస్థితిలోనుండగ, బండరాకపోకలకల్లుండునో మీరేయూ హించుకొనవలయును.

ఈకోడ్డున్న యు ఇటువంటిదుస్థితిలోనుండుటకు కారణమేమి? ప్రజలచే నెమ్మకొనబడిన తాలూకాబోధకుల మొదలల అశ్రద్ధయే. మాగ్గిరాల ప్రజలు తమ ప్రతిభిగ్గ నెరుకొనినతాలూకాబోధకు మొదలల గారయొక్క అశ్రద్ధయే ముఖ్య కారణమున నెంచవలసియున్నది. ఒక ప్రజలు తమ ప్రతిభిగ్గ నెరుకొనునపుడు కడుబాగుగావులైయుండుదు గాక.

మాతాలూకాబోధుల వెసిడెంటుగారు కడు శ్రద్ధవహించి యీవత్సరము రస్తాలన్నియు బాగుచేయించి మావందనము లందుకొన ప్రార్థింతులు.

మాగ్రామ పుస్తకభాండాగారము.

మ||రా||రా||శ్రీ జంపాల వేంకట సుబ్బారాయుడుగారు ప్రోత్సహముచే ఈగ్రామ భావభిలాషిజనంపు పుస్తక భాండాగార గృహనిర్మాణమునకు మ||రా||రా||శ్రీ యాదవ్వుల వేరయ్యగారు రూ ౧౦౦౦ ను ఇచ్చియుండిరి. గృహమునకు గోడలు తయారగుచున్నవి. ఈకట్టనన్న భవనము మిదైవతే నుండునట. ఒక అంతస్తుపేచకట్టిన చాల బాగుండును. భర్త క్షగారు దీని నాలోచించెదరుగాక.

డి. పి. డబ్లియువారికి

వేసవికాలముందు మాగాణిగ్రామములలో పశువులను సామాన్యముగాయు అలవాటులేదు. అన్నిగ్రామముల వలె గాక యిక్కడ పశువులను కొందరు కాయచునేయున్నారు. ఈగ్రామమునకు నలువైపుల కాలువలే. ఈకాలువలలో వేసవి యందు సహితముగ నీరుండును. డి. పి. డబ్లియువారు పశువులకు నీళ్లను (త్రాగియ్యక పోవుటయేగాక, ఎక్కడ ఏమాల నో రెరుగనిపశువులు కాలిదీనను బండెలవొడ్డికీపోవలసిందే. పశువు ఒక్కంటికి అర్ధరూపాయకదలింతుకొనవలసిందే. మాకు కృష్ణ

కాలువలువచ్చినదానిగ రయితులవిషయమే డి. పి. డబ్లియు వారింత కలసియున్నట్లై యుండి యుండలేదు. మామెయిన్ కవార్ ఓవర్సీగారు ఈవిషయమునుగమనించి విద్యాయుల యంగు దయచూచి వారివందనము లంతుకొనెదరు గాక.

ప్రపంచ చరిత్ర.

ఇదివరకు రెండు సంచికలు వెలువడినవి.

ఇం దన్ని దేశముల చరిత్రయు సులభ మగు భాషలో లిగినవటములతో కథలవలె వర్ణితమగును. చందాపద్ధతి సంవత్సరమునకు (రమారమి ౬0౦ పుటలు) ౬ సంచికలు, చందా రు. 2-0-0 (రూపైజిత్తో నహా). ప్రవేశ రుచుములేదు. సంస్కృతము చందా ముందుగ స్వీకరింపబడును. నలయానాకు— గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎం.ఏ. చిత్రానికేట, మదరాసు. ఆది వ్రాయు.

యుద్ధము-ఆంగ్లేయ కావ్యము

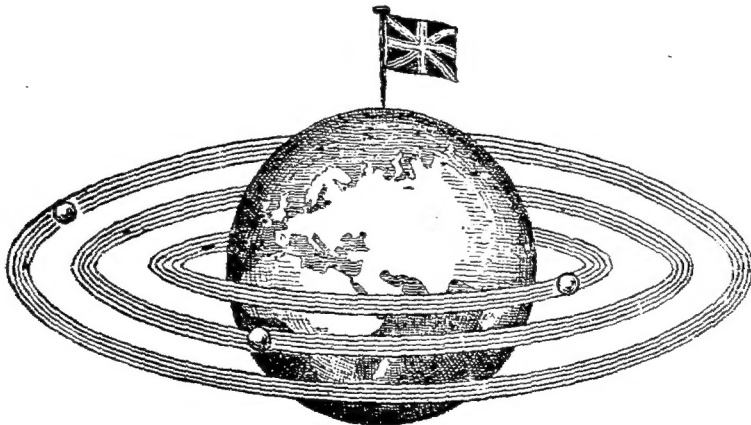
దామర్ల-క. వే. నరసయ్యచే వ్రాయబడి ఓవాక్ బహదూర్ డాక్టర్ సర్ యస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు అనుగ్రహించిన ఉపాధ్యక్షముతోడ చెన్నపురి గవర్నరు లార్డ్ వెన్ బ్లెన్ బ్లెన్ మహానియునకు ఆంగ్లేతము చేయబడినది.

ఈ పుస్తకమున నిష్కడు విరోధాలో జుగుమందు యుద్ధముయొక్క యథార్థ సమాచారములున్ను అనేక సహృదయులగు విషయములున్ను లెవు. యుద్ధమున గూర్చిన యథార్థ వర్తమానము లందఱును జక్కగ నెఱుంగుటకై పుస్తకము మహాపకారకమైనదని వైస్రాయ్ సహా గవర్నరులును, కాన్సిల్ మెంబరును, హైకోర్టుజడ్జులును కలకాలాక్షిగులురు ఇంక ననేకమహానీయులును యోగ్యతాపూరితకవిత్వమున్నారు.

ఈచరిత్రము ఇంగ్లీషునందు ఆరవమునందును నచ్చొత్తించబడి యున్నది. ప్రతి యొకటికని రెల అజాలు 0-8-0 రిపాచిటూలి ప్రత్యేకము పుస్తకములు కొరకెవోటులు:—

1. పు. వె. నుందరరామయ్య: 9, ఆకథానం రామస్వామయ్య వీధి, ప్రాచారకలకేట, మదరాసు.
2. డి. నాగసు బ్రహ్మణ్యగౌడ్ బ్రదర్స్: 8, కొండిశెట్టి వీధి తన్నెవేట్రిడ్జ్: ట్రైవాక్రం, నార్టిటవున్, మదరాసు.

ప్రపంచ యుద్ధము.

ఘనమోర సంగ్రామము!

చిత్రరూపము !!

యోధాగ్రణుల భావచిత్రము !!!

యూరోప్ ఖండమందెల్లను, అల్లకల్లాలముచేసి రక్తప్రవాహముననే భారలామందును జగన్ ప్రళయస్వరూపముగా నాకాశాకాలక్షైర వ్రునివలె వినబడియుండు అతిభయంకర యుద్ధనాయకులనున్నా, ఆయాదేశపు రాజాధిరాజులనున్ను, చక్రవర్తులనున్ను, ప్రత్యక్షముగా జూచి నట్లు కనబడ నుండరమైన భావచిత్రములు, ప్రకాశించునట్టి నునుపైన కాగితములపై ముద్దగా ముద్రించి విక్రయమునకు సిద్ధముగనున్నవి.

త్వర శేయును! స్వల్పమే ప్రశంస !!

భౌగోళికముకాల్చుకొనిన మర్కటమునలె అక్కడిక్కడికి తిరుగుచు వ్యాపారనావలనున్ను, యుద్ధనావలనున్ను హతముజేసి తుదకు మండింపబడి సముద్రపాతమునకు హేతునైన ఎవడనును జూచియుందురా? దానియొక్క నాయకుని నెలుసునా? అది ముద్రాసురు ముట్టి దించి జేసిన అనాగతములను జూచి యుందురా? తుదకు దానిని గతిహాసిన సిద్ధియగు నానయును దానియొక్క నాయకునిని జూచియుందురా?

పంచపాండవులవలెనుండు ఇంగ్లాండ్, రష్యా, ఫ్రాన్స్, జెర్మియం, జపాన్ చక్రవర్తులనున్ను ముగ్గేధన మశ్వాసకులవలె కాటాగ్నికి హేతునైయుండడి జర్మని ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ, చక్రవర్తులను జూచియుందురా? ఆయా రాష్ట్రముయొక్క నేనా నాయకులనున్ను నాకానాయకులనున్ను, వాయువిహాస నాయకులనున్ను జూచియుందురా? లేనియెడల మానవ్య విక్రయమునకు సిద్ధముగనుండు చిత్రరూపమును నెట్లించి జూడును! చిత్రరూపమునలన యుద్ధసంగతులు మనసునకు సులభముగా బోధపడుటకు సందియములేదు. దీనినెల. 1 రూపాయ.

మరా.—యుద్ధమారంభమైనతోడనే రణరంగమునందు నూలనము గాయెట్లబడిన బోలొలను పట్టించి ముద్రించి యున్నా ను చిత్రయొక్క పటమును ముద్రికట్టల పట్టి నలగక భద్రముగా నేర్పట్లు నింపెనది.

విలాసము :— గురుబసవ కంపెని మద్రాసు.

త్వర పడుదు !

కొద్ది వ్యయములే గలవు !

మంచి సమయము !

బరొపాఖండ యుద్ధ చరిత్రము

(మొదటి భాగము సిద్ధమైనది.) భాగ 8 అణాలు మాత్రమే. పోస్టేజి సహా 0-10-0

ఈ యుద్ధ చరిత్రము అందరికీ తెలియజేయుటకు ముఖ్యమైనది. మే ప్రకటనవలననే ప్రపంచ ప్రసిద్ధిచెందినది. ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రజలకు ముఖ్యమైనది. ఇదియు ప్రపంచ సంగ్రామమున లోకమునకు యుద్ధమునకు విశేషమును అందజేయుచున్నది. నిజముగా "బరొపాఖండము" జర్మని మొదలగువాటికి గలగు యుద్ధమునకు విశేషమును అందజేయుచున్నది. ఈ యుద్ధ చరిత్రములను అందరు చక్కగా నెఱుంగుటకు జర్మని యుద్ధ చరిత్ర మొదటి పుస్తకమును జరిగినది. విరోధ యుద్ధము జరుగుటకు సరియైన కారణము తెలుగుగారు వారు ఈ మొదటి భాగమునందు తెలుపబడిన యాచరణముల శ్రద్ధతో జరిగితిరవలెను.

జర్మని, ఫ్రాన్సు, ఆస్ట్రీయా వంటివి నిర్మాణము. గతకాలమున విరోధానికిగలిన మార్పులు, జర్మని యేకాధిపత్యమును స్థాపించుట, ఇటలీయైకమత్యమునందలివి. ఆస్ట్రీయా ఏకాధిపత్యములో మారుబాటలు. జర్మని యేకాధి పత్యము ఉచ్చదశకును, అధికార విజృంభణము, రాణులకును. గ్రేట్ బ్రిటన్ జర్మనియు చేసిన పోరాటాట్యము. బాల్కన్ టర్కీ యుద్ధముల ఫలితములు. విరోధా సామ్రాజ్యముల యుద్ధప్రయత్నములు. ఆస్ట్రీయా యుద్ధరాజు చంపబడిన తరువాత సామ్రాజ్యముల యుద్ధ ప్రయత్నములు. సామ్రాజ్యములారంభించిన మహాయుద్ధ వివరణములు గలవు.

విరోధా చరిత్రము నింతవిపులముగా వివరణమునందుగా నెవరును నిదివరకు వ్రాయలేదని నొక్కి చెప్పగలము. పుస్తకమును చీకటి చదివినవారికి విషయముల సత్వరము తెలియును. ఇందులో 30 పేజీలలో చిత్రములును, 6 భూగోళ చిత్రములును, 120 పుటల విషయములున్నవి. ఈ పుస్తకమును గోరువారికి వి. పి. మూలకమున పంపబడును.

వెంట వెంటనే తెలియజేయగలము వెంటనే తెలియజేయగలము. ఇందులో ఆర్డర్ పేపరును ముద్రించిన చక్కని ప్రతిముఖ గలవు మాచిరునామా:—సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోస్టుబాక్సు, నెం 167, మదరాస్. ఇ.

వనోపధి సారావరిలా.

ఇది దేహమునందున్న నెత్తురుగడ్డలను మరయు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళ పోట్లు, సాతవాలు, పుష్పాట్లు, రసజ్వలు, రక్తవికారములను గలిన ఆన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడికలకు పులుకు పుష్పినిగలిగించును. నెత్తురును శుద్ధిపఱచి కృత్రిమమును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నెత్తివద్ద మైన మార్పు గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ. 1-4-0.

కుటుంబమునందు:—ఇది చర్మమును పూర్తిగా బాగుజేసి రోగమును కుదుర్చును. భారతమధునల్లి (త్రాగుటకు మంచి, నాగవల్లితైలము పై పూతకు మంచి. ఈ రెండుకలిపి నెలరోజుకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

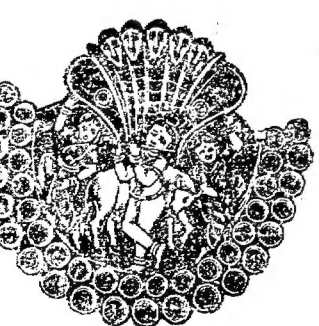
డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪. ఫనస్వాడి, నం. ౨. బొంబాయి.
Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2, Bombay.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.
ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.
సహ 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.
తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోట్ల బాపును.
పార్శ్వపుష్కల బారదోలును. పోట్ల పోగొట్టును.
చర్మముపైన రాచిన లోపలికి నొగిసింది
నొగిలి నొప్పలు నయింతును పోగలవు.
మహాసనగలిగియుండును.
దీనిని విదేశములలో గూడ వాడుచున్నారు.
పంచభాషచీటి చూచికొనిన మోక్షము గలుగదు.

అమృతాంజనము ప్రాచ్య దేశ మూలికల సంపుటిచే హిందూ దేశమునందు సిద్ధము చేయబడిన లోక కల్యాణకరమైనది. ఇప్పుడు తయారగుచున్న కొత్తమందుగాదు. పదియేడెడ్డుగా దేశమునం వంతటను వాడుకలో నుండి మెప్పును బొందిన దివ్యమృతము.
అమృతాంజనము కిలో, 109, ఫ్రెడికోట్, బొంబాయి లేక, 6, 7, తంబు సెట్టిపేట్, చెన్న పట్నం.
22-వ నెం గల (సవరము) బంగారు.
(ఇందుకు పూచీవడిగలము)

గెజల్ నాగర

1 1/2 సవరము: యెత్తు
వెల రూ. 30-8-0.

మహామహిమములగు బంగారుగల, వెండిగల, రాళ్లు చెక్కినగల, హస్తమున విక్రయించుచున్న వస్త్రములకు దొరకును గోరువారికి క్యాటలాగులు ఉచితముగా పంపబడును సదరక ఇండియా జావలెరి మ్యూనుఫ్యాక్చరీంగు కంపెనీ,
437, లింగనాలపేట్, సాహుకారుపేట్, మదరాసు

The Southern India Jewellery Manufacturing Co.,

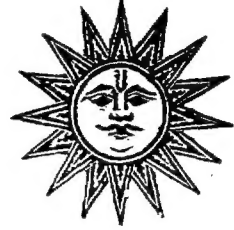
437, Sowcarpet, Madra

మంచి సమయము! దేనవేల ఖర్చుపడినది!! మనక దొరుకవు!!
ఈపంచల కొనువారికి, పంచ 1-కి ఆర్థికార్థము
కొరవని కొండ్రాప్రలామము అను గ్రంథముకంటే ఇతరము
మేలైన జపాక పట్టుపంచలు.

అనేక పంచల కర్మపడినందు
పట్టుపంచల తగినవియున్నాయి.
వాచకులారా! శ్రీమంగారమును
నాగరికతయున్న గల మేలైన జపాక
పట్టుపంచల పండుగదినముల ఆంధ్ర
దమకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది.
పోగా మిగిలినది పంచలము. తే.
యున్నది. ఇందులో ఎరువు, కచ్చ
అటవచ్చ, రోజా, మేనువర్చుం ఇత్యాదిరంగులు గలవి. క్లాఫ.
నీయమైనవి, త్వరపడుడు.
5 క్లాఫరనిడివిన్ని 2 క్లాఫరనిడివిన్ని పట్టుపంచ 13 2-0-0
పంచ 1-కి తపాలఖర్చులు 0-4-0
డిటా రెండుపంచల కొనువారికి తపాలఖర్చులు ఇతరం.

టి. సీతారామ మొదలియార్,
3, కందప్ప మొదలిపేట్, తిరువల్లిక్కేణి, మదరాస్.

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మావద్ద దొరకును. కొనువారు సూర్యమా
ర్గును గమనింపుడు.

కరస్పాండ్లు మొదల గు న వి ఇంగ్లీషున
వ్రాయవలయును:—
ఎస్ నారాయణ అందు కంపెనీ,
21, హమ్మంపేట్, బొంబాయి.

శుక్లనష్టము

గుణమీయనిచో
సాము తిరుగ నీయబడును.
100 మాత్రలు గల సీసా రూ. 2-0-0.
పోస్టుఖర్చులు వగయిరా ప్రత్యేకము.
నమ్మకమయిన మందులు యింకను కలవు.
కేట్లాగు ఉచితముగా పంపబడును.

టవర్ అండ్ కో.,
(1-12-14) ఏలూరు, కృష్ణాజిల్లా.

బేగం సా హి సోప్.

ఒక తూరి ఉపయోగించుట
వలన దేహమందలి యే
భాగమునయుండు రోమము
ను చెడుపుతేక శుద్ధము గాను
యెటువంటి మచ్చలు లేకయు
ను బాధ లేక యును నిక
సంయము. చర్మముయొక్క
ద్వితీయమైన రంగును కాతని
పోగొట్టక చేయు (సోప్)
ఇది ఒకటి. వెల 8 పిల్లలు వెల్లు 13 1-0-0 వి. పి. ఖర్చు 4 ఆ.
ఆర్.వి. పండిట్ అందు కంపెనీ నెం 5 బండరపేట్ మదరాసు.

ఇంటిసామానుల అమృతము.

4 వ ప్రిల్లు 1915 వ తేదీ ఆదివారమునా దుదయమున
8 గంటలకు టంగుసాలిక్ (మింటస్ట్రీటు) లో నున్న 438
నంబరుగల ఇంటిసామానులన్నియును వేలము చేయబడును.
కొనినవా గా ఇంటినికడగట్టి ఆసామానులను తీసికొనిపోవలె
ను 27 వ తేదీనాని ఆప్రాంతమున గాని ఆ ఇల్లునచూడగోరు
వారు చూచుకొనవచ్చును. ఇంక నికరములను తెలియ
గోరువా రీదిగున ఆదేశము వ్రాయవలెను.
టి. స్వామినాథపిల్ల,
113 పరశువాకము హైకోట్టు, కేపేరీ, మదరాసు.